

Björn Cedersjö

Samkönade relationer – en teologisk och etisk reflektion

**Reviderad utgåva
Juni 2020**

Denna text skrevs under sommaren och hösten 2019 och publicerades 2019-10-21. Den spreds ganska brett efter det. Med hjälp av frågor jag fått och kloka kommentarer från olika läsare har jag gjort en del mindre revideringar under maj 2020. Denna reviderade text publiceras 2020-06-14.

Jag ser den fortfarande som ett dokument under arbete och välkomnar därför kommentarer som stödjer, kompletterar, kritiserar, ställer frågor och ger förslag på svagheter eller förbättringar i argumentationen.

Skriv i så fall till
bjorn@cedersjo.se

Tack till er som bidragit så här långt.

Efter texten finns en referenslista med info om flera av de källhänvisningar som görs i texten.

Sidorna ur Dagen är återgivna med tillstånd.

Ingång

För några år sedan fick jag under en retreat en bön.
Den sägs komma från Ignatius av Loyola och lyder:

Herre, min Gud

När din kärlek flödade över i skapelsen tänkte du också på mig.

Av din kärlek blev jag till, genom din kärlek lever jag, till din kärlek vänder jag mig.

O Gud,

låt alltid mitt hjärta känna igen och glädjas över Din godhet i allt Du skapat.

Befria mig från allt som hindrar mitt gensvar på Din godhet.

Led allt som är i mig till att lovprisa Dig.

Lär mig vördnad för varje människa och för hela skapelsen.

Ge mig kraft till att tjäna Dig.

Herre,

låt ingenting dra mig bort från Din kärlek,

varken hälsa eller sjukdom, rikedom eller fattigdom,

ära eller vanära, långt liv eller kort liv.

Må jag aldrig söka eller välja att vara någon annan än den Du vill att jag ska vara.

Den bönen har jag bett många gånger sedan dess och nu också när jag tar till orda i frågan om samkönade relationer.

Introduktion

För många – men inte alla – människor i dagens svenska samhälle är frågan om rätten att älska vilken annan vuxen människa man vill en icke-fråga. Det anses självklart. Det anses inskränkt att ha någon annan åsikt. De svenska lagarna är skrivna så. Flera andra länder har infört könsneutrala äktenskap för att konfirmera sådan samlevnad. Samtidigt finns andra exempel som visar att detta i internationellt perspektiv inte alls är en självklar uppfattning.

Förändringar i ett samhälles uppfattningar kan vara bra och leda till bättre villkor för människor. Gamla traditioner, roller och värderingar omprövas. Men de kan också ibland bryta mot sådant som hållits för sant och heligt. Som kristen kan jag ibland få hjälp av samhällsförändringarna att ompröva min hållning i olika frågor. Men jag bör inte utan reflektion följa det som i en viss tid anses självklart i samhället. I tider av omprovning krävs ett teologiskt resonemang, en kristen etik, där jag för mig själv och andra på ett ansvarigt sätt förhåller mig till de bibeltexter som är relevanta, den kunskap som finns, den kristna traditionen, de erfarenheter som jag och andra har och inte minst till de medmänniskor som särskilt berörs.

När Paulus i Romarbrevets första elva kapitel beskrivit hur Gud handlar för att rädda världen inleds hans vägledning för den kristnes liv med orden: "Frambär er själva som ett levande och heligt offer som behagar Gud. Det ska vara er andliga gudstjänst. Anpassa er inte efter denna världen utan låt er förvandlas genom förnyelsen av era tankar, så att ni kan avgöra vad som är Guds vilja: det som är gott, behagar honom och är fullkomligt (Rom 12:1-2).

Guds kärlek är utgångspunkten för allt kristet liv. Att Gud älskar hela skapelsen och varje människa är en grundbult i kristen förkunnelse. Att Gud är trofast i sitt förbund med mänskligheten är en annan grundbult. Samtidigt är Paulus tydligt medveten om att det finns en spänning mellan Guds vilja och den värld som vänt sig från Gud. Allt som sker är inte uttryck för Guds vilja. Synden i våra liv gör motstånd. Ondskans makter och konsekvenser finns både i samhällsstrukturer, i händelser som sker och i våra egna liv. Här finns en kamp att kämpa som kan handla om olika områden i olika tider. Livet i Guds rike handlar om att låta sig förvandlas genom Andens verk till en allt större likhet med den hållning och utgivande kärlek som präglade Jesus. Troheten mot Gud är den djupaste kallelsen (jfr bönen ovan).

Gud vill ge varje människa ett gott liv, fyllt av kärlek och glädje (Joh 10:10). Före allt tal om hur människor ska leva finns Guds befrielse och gåvor av nåd (2Mos 20:1-2). Det goda börjar hos Gud, inte hos människor. Gud vill inkludera varje människa i gemenskap och ingen människa ska hindras att komma till Kristus.

Frågan om samkönade relationer har varit och är en fråga som skapat oenighet. Den är en del av det större område som handlar om samlevnad och sexualitet. På detta område finns många utmaningar i vårt samtida samhälle. Den friare syn på sex som präglar vårt nutida svenska samhälle har gett ökad frihet men också drabbat enskilda som utnyttjats och exponerats. Här krävs både inkännande attityd och medveten reflektion i de omförhandlingar av traditionella ståndpunkter som pågår. Oavsett vilka slutsatser man drar om ja eller nej till samkönade relationer finns en gemensam kallelse och vilja att värna

människors liv, hälsa och goda livsvillkor genom att säga nej till förtryckande attityder och nedbrytande handlingar.

Som kristna vill vi vara trogna och följa Jesus Kristus. Vi tror att bibeltexterna ger oss vägledning om vem Jesus är och vad Jesus vill. Hur detta ska förstås är alltid följden av en process där vi söker förståelse med hjälp av de resurser som Gud gett: förstånd, känsla, erfarenhet, reflektion över texter och den kristna gemenskapen. Ett resonemang och slutsatser bör alltid vara en fråga om medveten och seriös tolkning där vi förlitar oss på att Guds Ande vill leda.

Det är flera saker som utmanat bland annat mig till prövning av traditionell hållning vad gäller samkönade relationer

(1) En första orsak är möten med människor och deras berättelser. Jag har under senare år kommit närmare flera kristna som lever i samkönade relationer. Det är människor som jag har förtroende för och vars liv speglar en överlåtelse till Kristus och Guds verk. Det har blivit allt svårare för mig att ifrågasätta deras övertygelse om att deras sätt att leva är rätt. Några av dem berättar själva i boken *Välkomna varandra* (Libris 2017). Deras vittnesbörd är djupt berörande (läs själv!) och ställer frågor om varför de inte fullt ut accepteras i den kristna gemenskap de vill tillhöra. Flera av dem har under ett antal år genom bön, terapi och självvård försökt bli av med sin homosexuella läggning men inte lyckats. Kanske titeln på en äldre skrift beskriver situationen: När tystnaden blir människa.

Detta gäller också några homosexuella människor som under längre tid levt i celibat men nu börjat ompröva om detta verkligen är det enda riktiga alternativet. Ett sådant exempel är den amerikanske samtalsrådgivaren Karen Keen vars bok jag läst med stor behållning (hennes berättelse finns i Keen s108-113).

Jag har också mer personligt tagit in berättelser om den utsatthet som homosexuella människor levt och lever under när de inte accepteras. Jag tror att en viktig pusselbit för mig var Jonas Gardells TV-serie *Torka inte tårar utan handskar* för några år sen som på ett övertydligt sätt gjorde klart den utsatthet som många homosexuella levde under. Att en av de inblandade personerna blev utstött ur sin familj med hänvisning till Bibelns undervisning (i Jehovas Vittnens tolkning) var också drabbande. Även om detta är fiktion så vet vi att det i allra högsta grad var och är en verklighet för vissa medmänniskor.

För att citera ur boken *Bekänna färg* (s7): "Synen på hbtq i allmänhet och homosexualitet i synnerhet är så laddad just för att den hela tiden handlar om människor av kött och blod – människor som alla är älskade av Gud men som på ett särskilt sätt utmanas av Bibelns texter om sexualitet, äktenskap och könsidentitet."

(2) En andra orsak är att jag möter berättelser om hur människor lämnat och lämnar kristen tro på grund av den avvisande synen till homosexualitet. Jag vill att alla människor ska kunna inneslutas i kärleksfylld kristen gemenskap. Bibeln talar om att det inte är gott för mannen/människan att vara ensam (1Mos 2:18). Samlevnad i par liksom den kristna församlingens gemenskap är viktiga inslag i Guds svar på människors ensamhet. Om

församlingen brister i detta uppfylls inte Guds avsikt. I församlingen ska alla känna hemorts rätt. Kyrkans uppgift är att bidra till livsmöjligheter för människor. Homosexuella människor vittnar om att de inte känt sig välkomna i kyrkorna eftersom deras kärlek inte accepterats ("kyrkan är inte för mig"). Andra människor lämnar kyrkan för att de inte kan acceptera att homosexuella inte får plats.

(3) Till detta kommer att det är alldeles uppenbart att en avvisande hållning till homosexuell kärlek är ett hinder för många i dagens svenska samhälle att lyssna till budskapet om Jesus, inte minst bland unga människor. Jag vill att människor ska finna vägen till Jesus och kristen tro. Men det hindras av att man har svårt att förstå varför inte homosexuell kärlek skulle vara acceptabel. Man har i många fall mött eller vuxit upp i samkönade par som lever i relationer som bedöms som minst lika kärleksfulla och meningsfulla som heterosexuella relationer. I många fall finns också barn i familjen. Att underkänna andras kärlek anses vittna om inskränkthet och brist på respekt för andras val. Och en tro som präglas av sådant vill man inte ha något att göra med.

(4) En fjärde omständighet blev avgörande för att jag ändrat hållning nu. Organisationen Exodus International har under några decennier sökt hjälpa homosexuella att förändras. Dess grundare meddelade för en tid sedan att organisationen ska läggas ner. Han bad om ursäkt för allt det lidande man åsamkat och medgav att man haft fel då mycket få personer på djupet har förändrats trots noggrann undervisning och intensiv kristen gemenskap.

Sådana erfarenheter och reflektioner är naturligtvis inte en självklar grund för omprövning av tidigare ståndpunkter. Personer har olika skäl för att inte vilja bejaka evangeliet eller olika svårigheter att finna sig tillrätta i församlingsliv. Som kristen bör jag inte bara följa det som anses självklart i samhället eller bland människor som inte finner sin plats i kyrkan eller livet. Men de utmanar ändå: Har vi och ger vi en rätt bild av vad kallelsten till kristet lärjungaskap innebär?

I första kapitlet i boken *Välkomna varandra* formuleras på ett bra sätt sju utmaningar i det som kallas "en ohållbar situation" vad gäller relationen mellan homosexuella människor och kyrkorna.

Min bakgrund och sammanhang

Jag har sedan 1990 undervisat i etik i olika sammanhang. Ofta har det ingått en föreläsning om synen på homosexualitet. Jag har presenterat vad som uppfattas som fakta och erfarenheter, gått igenom relevanta bibeltexter och diskuterat vad detta leder till. Föreläsningen har, om någon frågat om vad jag själv anser, landat i ett nej till samkönade relationer. Huvudskälet har varit att jag uppfattat att flera bibeltexter, främst Romarbrevet 1, pekar mot ett nej. Samtidigt har jag hela tiden försökt varna för homofobi och uppmanat att välkomna alla till kristen gemenskap.

Parallellt med detta har jag sedan 1980 läst många böcker och artiklar, skrivit en del i frågan och deltagit i samtal och debatter kring detta. Till en konferens inom Sveriges kristna råd på temat Sexualitet (2000-09-07) sammanfattade jag synen i de olika frikyrkosamfundet.

Under denna tid har det pågått en omprövning i delar av kyrkorna, liksom i samhället. Jag har läst alternativa tolkningar av bibeltexterna, funnit att de kan vara möjliga sätt att tolka men inte blivit övertygad. Eftersom jag velat vara trogen mot Kristus och de texter i Bibeln som Gud gett oss som vägledning för ett liv i Kristi efterföljd har jag inte velat ändra mig.

Nu har jag ändå gjort det. Jag berättade om detta i en artikel i tidningen Dagen den 4 juni 2019. Jag utvecklade mitt synsätt i en uppföljande artikel i samma tidning den 21 juni.

Samtalet kom snabbt igång

Min första artikel i Dagen fick en oväntat snabb replik. Ray Baker skrev (Dagen 5 juni) att jag låter mig styras av erfarenheter snarare än bibelordet. Stefan Gustafsson gjorde "en teologisk analys" av Dagen-artiklarna i en bloggtext i slutet av juni 2019 där han landar i att jag närmast står för en liberal teologi och i praktiken inte låter bibelorden vara norm. Jag anser att det är en oönskad förenkling av saken och återkommer till metodfrågorna i slutet av denna text. Jag har samtidigt fått många positiva och tacksamma reaktioner på artiklarna, vissa på nätet och andra muntligt. Det har uppmuntrat!

Jag anser att Bibelns texter och budskap ska vara normgivande. Just därför blir det viktigt att utifrån utmaningarna ovan pröva om mitt sätt att läsa och utlägga Bibelns texter och budskap ger de svar som bör ges av den som vill vara trogen Jesus. De tidningsartiklar jag skrev och denna ganska utförliga teologiska och etiska reflektion är mitt sätt att argumentera för en omprövning som tar Bibelns texter och budskap på allvar och har Jesus som norm.

Jag tänker mig att jag skriver för seriösa läsare som vill pröva sitt synsätt. Inte minst vill jag ge underlag för reflektion hos pastorer och andra ledare som med teologisk sakkunskap vill tänka igenom vägen till en medveten ståndpunkt. Jag inbjuder till fortsatta samtal och har respekt för att man kan komma till andra slutsatser än de jag gör.

Några preciseringar

Låt mig inledningsvis stryka under att homosexuella självklart inte är någon homogen grupp mer än vad heterosexuella är. I enskilda människors livsval, både bland heterosexuella och homosexuella, finns sådant som kan anses vara bra och sådant som anses dåligt. Den homosexualitet jag vill ta ställning till i denna text är den som i sin utövning vill gå in under liknande krav och normer som brukar riktas till heterosexuella människor (vad detta innebär klargörs senare i texten).

Pridefestivalerna har varit och är viktiga mötesplatser och opinionsbildande sammanhang för de som vill främja homosexuella människors lika värde och rättigheter. Det kan dock vara nödvändigt att notera att alla inte känner igen sig i den kultur och de värderingar som vissa inslag i Pridefestivalen är ett uttryck för. Homosexualitet och homosexuella personer bör självklart därför inte beskrivas eller bedömas utifrån det.

En gedigen diskussion skulle egentligen behöva beröra hela sexualetiken men det är inte möjligt här och nu. I förkortningen HBTQ (uttytt homosexuella, bisexuella, transpersoner och queer) adresserar jag H. Bisexuellas situation berörs bara flyktigt liksom transpersoners. Jag diskuterar inte heller queer-perspektivet som i nuläget mest ställer bra frågor till mig.

Det bör väl också nämnas att jag hör hemma i en församling ansluten till Evangeliska Frikyrkan. Av detta följer att jag i denna text gör vissa hänvisningar till det sammanhanget.

Slutligen vill jag i denna introduktion betona att jag skriver för att jag vill att homosexuella människor ska få känna en naturlig hemmahörighet i en kristen gemenskap. Jag hänvisar gärna till Niclas Öjebrandts webbplats www.ettgotthem.se som jag tycker ger rätt perspektiv åt samtalen.

VÄLSIGNA. Förhoppningsvis vill fler i kyrkorna öppna dörren för människor som lever i samkönade relationer, menar debattören.

FOTO: GORM KALLESTAD/TT

Dags att bejaka samkönade par

BJÖRN CEDERSJÖ, pastor i Evangeliska frikyrkan som under många år undervisat i etik. Han är medförfattare till boken "Välkomna varandra".

Debatt Istället för att ifrågasätta bör kyrkorna bejaka samkönade relationer som syftar till kärlek, överlåtelse och trohet, skriver Björn Cedersjö.

DET FINNS TILLFÄLLEN då man måste ändra sig. Det gäller även hur man tolkar Bibeln och beskriver kristen tro. För mig har frågan om samkönade relationer blivit en sådan. Från att ha sagt nej säger jag numera ja. Med denna debattartikel vill jag uppmana fler att göra denna omprövning.

Jag har sedan 1990 undervisat i etik i olika sammanhang. Ofta har det ingått en föreläsning om synen på homosexualitet. Jag har presenterat vad som uppfattas som fakta och erfarenheter, gått igenom relevanta bibeltexter och diskuterat vad detta leder till. Föreläsningen har, om någon frågat om vad jag själv anser, landat i ett nej till samkönade relationer. Huvudskälet har varit att jag uppfattat att flera bibeltexter, främst Romarbrevet 1, pekar mot ett nej. Samtidigt har jag hela tiden försökt varna för homofobi och uppmanat att välkomna alla till kristen gemenskap.

UNDER DENNA TID har det pågått en omprövning i delar av kyrkorna, liksom i samhället. Jag har läst alternativa tolkningar av bibeltexterna, funnit att de kan vara möjliga sätt att tolka men inte blivit övertygad. Eftersom jag velat vara trogen mot Kristus och de texter i Bibeln som Gud gett mig som vägledning för ett liv i Kristi efterföljd har jag inte velat änd-

ra mig. Nu har jag ändå gjort det. Vad är det då som gör att jag nu säger ja till samkönade relationer, och gör det fullt ut, det vill säga menar att det är rätt att bejaka och välsigna sådana relationer?

◆ 1. Förändrad kunskap.

Statistiken är inte entydig men enligt forskningen uppper sig 2–5 procent ha en sexuell identitet som inte är entydigt heterosexuell. Runt 2 procent uppper sig vara homosexuella/lesbiska. Till det finns alltså ett

Jag påminner mig om att vi vid olika tillfällen börjat tolka bibeltexter på nya sätt.

antal vars läggning är mer flytande. När möjligheten att vara homosexuell bejakats har man också blivit mer synlig. Många skulle säga att vi, även i Sverige, på ett förskräckligt sätt förtryckt homosexuella människor. Jag tror att en viktig pusselbit för mig var Jonas Gardells tv-serie "Torika inte tårar utan handskar" för några år sen som på ett övertydligt sätt gjorde klart den utsatthet som många homosexuella levde under. En

annan viktig pusselbit för mig är nedläggningen av organisationen Exodus International, den kristna rörelse som försökte få homosexuella människor att bli heterosexuella men vars grundare nu sagt att de haft fel då mycket få personer har förändrats trots intensiv undervisning och kristen gemenskap.

◆ 2. Möten med människor.

Jag har under senare år kommit närmare flera kristna som lever i samkönade relationer. Det är människor som jag har förtroende för och vars liv speglar en överlåtelse till Kristus och Guds verk. Det har blivit allt svårare för mig att ifrågasätta deras övertygelse om att deras sätt att leva är rätt.

◆ 3. Omläsning av bibeltexterna.

Dessa båda punkter har gjort att jag på nytt ställt frågor till de bibeltexter som jag anser mig bunden av. Jag har provat de tolkningar som jag hållit mig till. Jag har inte minst funderat över hur de förhåller sig till grundläggande övertygelser om Gud. Vi är övertygade om att kärlek och att älska är Guds grundväsen. Hur avspeglas det i vår förkunnelse och vårt sätt att leva? Jag tror också att kristen tro handlar om att Gud vill upprätta och ge alla människor nya möjligheter, inte minst de som lever i utsatta situationer. Hur blir det synligt?

Jag tycker inte att de alternativa sätten att förstå Paulus undervisning i Romarbrevet är självklara. Men när jag gör en sammanvägning av de olika punkter jag nämnt ovan landar jag ändå i en förändring av mitt synsätt. Och jag påminner mig om att vi vid olika tillfällen börjat tolka bibeltexter på nya sätt, även där det finns hänvisningar till ordningar i skapelsen: vi talar om jämlikhet i stället för hierarki när det gäller manligt-kvinnligt, vi godtar kvinnliga pastorer och präster, vi har valt ett demokratiskt styrelsesätt i stället för att ha en kung, vi anser att slaveri är mot Guds vilja även om det förekommer i Bibeln och inte direkt förbjuds. En parallell är min egen forskning som visar hur frikyrkornas bibelundervisning om skilsmässa och omgifte förändrats.

JAG TROR DET nu är tid också för dem av oss som hittills hållit emot att ändra synen på samkönade relationer. Istället för att ifrågasätta bör vi bejaka relationer som syftar till kärlek, överlåtelse och trohet. Samma förväntningar om detta ska självklart gälla som de för heterosexuella relationer.

Nu vill jag uppmantra såväl enskilda som de församlingar, samfund och kyrkor som ännu inte gjort denna omprövning att ta upp frågan till samtal. Jag hoppas att fler tydligt vill öppna dörren för människor som lever i samkönade relationer och låta dem vara fullvärdiga och förtroendevärda medlemmar, i ledaruppdrag och med välsignade relationer.

Vill du debattera?

◆ Skicka texten till: **debatt@dagen.se**
Dagen debatt,
105 36 Stockholm
Uppge namn, adress och telefon.
◆ För icke beställda manus ansvarar ej. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta texten.

Replik

Teologen Ray Baker svarar under tisdagen på Dagen.se och i pappersutgåvan på onsdag.

VIKTIGA SAMTAL. "Jag är glad att EFK:s ledare uppmanar till fortsatta samtal. Jag förutsätter att sådana samtal utgår från att den ordning för vigslar som antagits inom EFK kan förändras så att olika synsätt kan rymmas", skriver Björn Cedersjö.

FOTO: TOMAS ONEBORG/TT

Därför är mitt ja bibelgrundat

BJÖRN CEDERSJÖ, pastor i Evangeliska frikyrkan som under många år undervisat i etik. Han är medförfattare till boken "Välkomna varandra"

Debatt Bibelns budskap är normgivande i mitt bejakande av samkönade relationer, skriver Björn Cedersjö i en slutreplik.

RAY BAKER skriver i sin replik (Dagen 5 juni) att jag låter mig styras av erfarenheter snarare än bibelordet. Det är en önskad förenkling av saken. Bakom varje kristet etiskt resonemang finns impulser från heliga texter, traditioner och sedvänjor, vetenskaplig kunskap och erfarenheter, allt bearbetat med hjälp av det förnuft och den känsla som Gud utrustat oss med. Den som tar ställning gör sammanvägningar. För mig är Bibelns texter och budskap normgivande. Samtidigt landar kristna inte alltid i samma slutsatser.

DET ÄR KLOKT att både hålla ihop och skilja på biblisk etik och kristen etik. Den bibliska etikens uppgift är att beskriva vad undervisningen då avsåg, ofta präglad av den patriarkala miljö som det mesta av Bibelns texter återspeglar. Hänvisningar till skapelseordning och vad som är naturligt (1 Kor 11:3-16) finns i det sammanhanget. När kristen etik i dag ska formuleras måste vi tolka och diskutera, inte bara kopiera vad som sägs i bibeltexterna.

För kristen etik i dag är utgångspunkten att Gud älskar världen (Joh 3:16). Gud vill oss väl. I ljuset av det blir det avgörande vad som värnar och främjar skapelsens och män-

niskors välgång och överlevnad. Vilka behov hos människan och skapelsen ska mötas och skyddas? Det handlar bland annat om gudsgemenskap, fred, rättvisa, barmhärtighet och respekt för människors värdighet (Mika 6:8). Dessa värden kan vägleda oss när vi i nuet ska förhålla oss till samlevnad, ordningar i

Jag menar att möjligheten till trofasta relationer är viktig.

samhället och frågor om global överlevnad men också när vi ska ta ställning till frågor som inte direkt berörs i bibeltexterna, till exempel preventivmedel, kärnvapen, fosterdiagnostik och artificiell intelligens.

NT-professorn Birger Gerhardsson beskrev i sin bok "Med hela ditt hjärta" en kristen etik som utgår från ett odelat hjärta. I bibeltexterna och traditionen finns lättare och tyngre bud. Det centrala är kärleken. En konsekvens blir att tyngre bud stärks och lättare blir mindre viktiga. Det dubbla kärleksbudet (Matt 22: 34-40) sammanfattar Guds vilja och människors uppdrag. Jesus är det tydligaste exemplet på en

kärlek som också är självtgivande, i liv och undervisning och i sitt bemötande av människor. Paulus skriver: Hela lagen sammanfattas i budet: Du ska älska din nästa som dig själv (Gal 5:14). Jag utgår från denna grundsyn och låter den styra det som är mer oklart.

Jag menar att möjligheten till trofasta relationer är viktig. Ett förbund med en annan människa i kärlekens sammanhang kan bidra till ett gott och ansvarsfullt mänskligt liv. Det kan också vara en god miljö där barn kan växa upp och utvecklas omgivna av kärlek och trygghet. Vid sidan av det som uppfattas vara Bibelns avståndstagande från homosexuella relationer i stort är det svårt att se varför denna form av kärleksrelation skulle vara önskad för den minoritet av människor som det berör. Ett argument skulle kunna vara att det inte ger samma tydlighet vad gäller sexuell identitet, något som boken "Bekänna färg" uppmärksammar. Inte minst kyrkorna har här ett viktigt arbete att göra, både vad gäller kunskap och attityder.

DET FINNS FLER saker i Bakers artikel som är värda att kommentera. Kan vetenskap någonsin vara något annat än mer eller mindre säkra tolkningar av

vad vi iakttar i tillvaron, med en öppenhet för att de kan förändras? Ett förändrat synsätt behöver inte uppfattas som en vänlig klapp på axeln till de homosexuella som av samvetsskäl håller fast vid att leva i celibat.

Jag är glad att EFK:s ledare uppmanar till fortsatta samtal (Dagen 17 juni). Jag förutsätter att sådana samtal utgår från att den ordning för vigslar som antagits inom EFK kan förändras så att olika synsätt kan rymmas.

JAG HAR FÅTT många kommentarer till berättelsen om min förändring. Flera har berömt mitt mod att ta till orda. Men om det ses som en fråga om bibeltolkning bör det finnas utrymme för samtal och oenighet. Jag vill fortsätta att respektera den som av samvetsskäl väljer att hålla fast vid den traditionella tolkningen. Själv väljer jag utifrån resonemanget ovan att bejaka samkönade kärleksfyllda relationer och hoppas att andra både vill respektera mig att följa mitt samvete och prova sin egen hållning.

Till den som är genuint orolig för att denna förändring är ett steg på det sluttande planet där vi steg för steg släpper kristen etik vill jag säga: Det är alltid en risk att förändras. Men vi har gjort det förr och kommer att göra även i fortsättningen. Och många förändringar är faktiskt till det bättre. Livet är ett pågående tolkningsarbete.

Vill du debattera?

♦ Skicka texten till: **debatt@dagen.se**
Dagen debatt,
105 36 Stockholm

Uppge namn, adress och telefon.
♦ För icke beställda manus ansvarar ej. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta texten.

En arbetsmodell i sex steg

Min artikel i boken *Välkomna varandra* avslutas med att jag beskriver en modell för etisk reflektion, en modell som jag presenterat under de år jag varit lärare i etik. Det är modell i sex steg. Jag ska använda den i den följande reflektionen.

1 Preciserar vad och vems dilemman är

Det är aldrig självklart hur ett dilemma ska formuleras. Hur det görs styr diskussionen. Det brukar kallas "problemformuleringsprivilegiet". Därför är det viktigt att vara klar på denna punkt.

Vems är då dilemman? Naturligtvis är det ett personligt dilemma för den som berörs, som homosexuell eller som anhörig eller vän. Dilemman kan också vara samhällets när det gäller hur diskrimineringsgrunder formuleras eller lagar stiftas om samlevnadsformer. Det kan också vara ett dilemma för kyrkor och organisationer i civilsamhället vad gäller bemötande och medlemsvillkor.

Jag väljer här att formulera det etiska dilemman så här: **Bör samkönade relationer med avsikten att vara livslånga och trogna bejakas och välsignas av en kristen församling?**

Man skulle kunna formulera dilemman på andra sätt: Bör homosexuell samlevnad i en trofast relation bedömas annorlunda än homosexuell samlevnad i allmänhet? Bör en person som är homosexuell välkomnas som medlem i församlingen? Gäller detta även om personen lever i en samkönad relation och avser att fortsätta att göra det? Bör en sådan person anföras ledaruppdrag i församlingen? Man kunde också ställa den grundläggande frågan om homosexuella relationer i princip bör bejakas.

Flera av dessa frågor behöver behandlas på vägen till ett svar på det dilemma jag formulerat. Det är dock en poäng med att ta dilemman så som jag skrivit eftersom det gör att processen inte stannar för tidigt utan förs fram till ett ställningstagande till den önskan som personer i samkönade relationer själva uttrycker: Vi vill att vår relation ska vara offentlig och bejakas genom att den välsignas av Gud i församlingens mitt.

Formuleringen av mitt dilemma innebär ett fokus på hur en kristen församling bör agera. Jag diskuterar i denna text inte om könsneutral äktenskapslagstiftning är bra eller inte.

Begreppet homosexualitet kan användas lite flytande (se artikeln av Juthe i *Bekänna färg* s141-142). När jag använder det avser jag att homosexuella personer är människor som känner en attraktion till människor av det egna könet. De kallas också ibland gay eller lesbiska. Med samkönad relation avses en relation mellan två personer av samma kön. Jag använder beteckningen traditionell eller konservativ syn för uppfattningen att homosexuellt samliv är fel. En bejakade syn på homosexualitet kallas för progressiv (Keen) eller revisionistisk (*Bekänna färg*), jag använder oftast beteckningen bejakande.

Jag menar att frågan om hur homosexuell läggning ska bedömas snarare är en faktafråga än ett etiskt dilemma.

2 Historisk återblick

Synen på homosexualitet har förändrats under historiens gång. Ofta har homosexualitet beskrivits som en oönskad avvikelse från den heterosexuella norm som präglat och präglar de flesta samhällen i världen. Nidbilder och karikatyrer av gaypersoner har tyvärr dominerat. Hatbrott mot homosexuella förekommer fortfarande.

En internationell utblick visar på ett ökat bejakande i många länder men också på länder där samkönade relationer är helt otänkbara och förbjudna. Inom den världsvida kyrkan finns starka spänningar kring hur man ska förhålla sig till homosexuella och homosexuell samlevnad, något som också ibland leder till splittring och nya samfund.

I Sverige har utvecklingen mot acceptans gått stegvis. Fram till 1944 var homosexuella handlingar kriminella. 1973 förklarade Sveriges riksdag att homosexuell samlevnad ska ses som en av samhället fullt accepterad samlevnadsform. Fram till 1979 var homosexualitet stämplad som mental sjukdom i Socialstyrelsens klassifikation över svenska sjukdomar. 1988 infördes en lag som jämställer homosexuella sambor med andra sambor och 1995 kom lagen om registrerat partnerskap för homosexuella. 2008 beslöt riksdagen om en könsneutral äktenskapslag som trädde i kraft den 1 maj 2009.

Ett tidigt dokument i Svenska kyrkans (SvK) sammanhang var boken *Kyrkan och de homosexuella* som kom ut 1974. 1994 publicerades *Kyrkan och homosexualiteten* i serien Svenska kyrkans utredningar. En relativt bred utredningsgrupp, inklusive representanter för EKHO (en förkortning av "Ekumeniska gruppen av kristna homosexuella", numera uttytt "gruppen för kristna hbtq-personer") hade under fem år samtalat och skrivit. Resultatet blev två förslag: Huvudlinjen som bejakade samkönade relationer och Alternativlinjen som återgav en traditionell uppfattning. I Huvudlinjen förordades att homosexuell samlevnad ska ses som ett undantag och inte kallas äktenskap. Homosexuella ska inte heller erbjudas kyrklig vigsel, och gemensam vårdnad och adoption ska inte vara möjligt. Det bör nämnas att EKHOs representanter avgick ur utredningen innan slutrapporten fastställdes. 1995 beslöt SvK att man bejakar homosexuella relationer och 2005 bejakades kyrklig välsignelse av personer som ingått registrerat partnerskap. När riksdagen 2009 införde ordningen om könsneutrala äktenskap (och därmed avskaffade registrerat partnerskap) beslöt SvKs kyrkomöte (2009-10-22) att man i fortsättningen är beredd att viga även samkönade par enligt den nya lagstiftningen. Ett relativt stort motstånd fanns dock såväl bland vissa biskopar som hos andra mot att begreppet äktenskap på så sätt vidgades i sin innebörd.

Under 1990-talet och runt millennieskiftet fördes intensiva samtal inom Svenska Missionsförbundet (som under den tiden bytte namn till Svenska Missionskyrkan och senare, genom samgående med Svenska Baptistsamfundet och Metodistkyrkan i Sverige, blev Ekumeniakyrkan). Frågan gällde specifikt om samfundet skulle ordinera personer som levde i homosexuellt partnerskap. En arbetsgrupp presenterade år 2001 rapporten *Sida vid sida*.

Gruppen myntade uttrycket "aktiv väntan" vilket skulle innebära att frågan skulle lösas "med stor eftertänksamhet, samtal och bön" istället för att hastas fram. Man ansåg att det förelåg alltför stor oenighet i samfundet och föreslog därför att inget beslut skulle fattas. Först år 2010 kom frågan upp för beslut i kyrkokonferensen som då bestämde att det är upp till varje församling att bestämma sin hållning, samfundet som sådant tog inget eget beslut i sakfrågan.

I samtalen under 1990-talet fanns länge en ekumenisk enighet kring en syn där man ville reservera benämningen äktenskap för relationen mellan en man och en kvinna. När Svenska kyrkans ledande företrädare ändrade sig och bejakade tanken att arbeta utifrån en könsneutral lag väckte det stor irritation bland övriga kyrkor.

Inom Evangeliska frikyrkan har frågorna om homosexualitet och samkönade relationer varit uppe till samtal vid ett antal tillfällen. I mina pärmar finns anteckningar från samtal bland pastorer 1990, 1999, 2001, 2008, 2016 och 2019. Varje gång har de dock hittills landat i ståndpunkten att homosexuell samlevnad inte är en möjlighet för den som vill följa Jesus.

Karen Keen beskriver skissartat fem steg i konservativa kyrkors hållning till homosexuella (Keen s4-15). Situationen gäller USA men kan kanske även beskriva Sverige.

- 1 Homosexuella ska stanna i garderoben (före 1960-talet).
- 2 Homosexuella är farliga för sin omgivning, ofta kriminella
- 3 Homosexuella är olyckliga offer som behöver helande (1990-talet)
- 4 Homosexuella är beundransvärda helgon som är kallade till ett liv i celibat (2000-talet).
- 5 En större variation av respons (2010-talet, Keen ger ett antal exempel på olika organisationer).

För många evangelikala har enligt Keen det fjärde synsättet varit det man stannat i när man mer medvetet börjat acceptera att homosexuella finns och bör få känna hemmahörighet i kristen gemenskap.

Niclas Öjebbrandt ger i en bloggtext (<https://ettgotthem.se/2018/05/repliker-del-2-vad-ar-homosexualitet/>) en analys av förändringar i kristnas syn på homosexualitet. Han ser en förändring i fyra steg med olika respons från kyrkorna, förändringar där olika kyrkliga ledare följer med olika långt:

- 1 Homosexualitet som upproriskhet, med kallelse till omvändelse
- 2 Homosexualitet som en sjukdom eller ett destruktivt beroende, med erbjudande om själavård och rekommendation att distansera sig från sammanhang där homosexuell identitet odlas
- 3 Homosexualitet som brustenhet, med kallelse till kyrkan att genom kärlek och engagemang stödja den kamp som den homosexuelle har att kämpa, ibland även genom att bejaka en trofast homosexuell relation som den minst dåliga lösningen
- 4 Homosexualitet som naturlig variation, med möjlighet till välsignelse av relationer med intentionen trohet och livsvarighet.

I min artikel i boken *Välkomna varandra* (s71-72) berättar jag om något som hände 1998. I diskussionen om min licentiatavhandling om förändringar i synen på skilsmässa och omgifte sa opponenter ungefär så här: "Du presenterar en förändring i synen på skilsmässa och omgifte i frikyrkorna. Jag skulle säga att det också representerar en förändring i

frikyrkoförsamlingarna själva. I början av den här perioden (1930-talet) fanns det knappast några som var frånskilda i församlingarna, och det var inte heller vanligt i samhället i stort. I slutet av perioden (1990-talet) hade antalet frånskilda ökat, nästan hälften av ingångna äktenskap i samhället slutade i skilsmässa. Ett ökat antal frånskilda fanns i frikyrkoförsamlingarna. Sannolikt har detta faktum påverkat möjligheten till omgifte. Det är mycket svårare att förbjuda något som så tydligt drabbar människor som finns i den egna församlingsgemenskapen." Och så lade han till: "Jag är ganska säker på att frikyrkorna om något eller några decennier kommer att ha gått igenom samma förändring vad gäller synen på homosexualitet. I takt med att de homosexuella blir synliga i församlingarna kommer dagens avvisande hållning att omprövas."

3 Samla in fakta och erfarenheter

Det historiska material man tar fram i arbeten likt detta innehåller en hel del faktakunskap och erfarenheter. Viktigt är då att uppdatera det man funnit i historien och pröva de fakta som redovisats som underlag i tidigare ställningstaganden. Vad gäller homosexualitet behöver man inte gå särskilt långt tillbaka i tiden för att finna "fakta" som idag starkt ifrågasätts. Det kan handla om homosexualitetens uppkomst och utveckling, det kan handla om psykologisk förståelse av den person som kallar sig homosexuell. Väl medveten om det svåra att hänvisa till helt säkra fakta gäller det ändå att ha en kritisk urskiljning på denna punkt. Vetenskap är aldrig mer än mer eller mindre säkra tolkningar av vad vi iakttar i tillvaron och måste principiellt alltid ha en öppenhet för att förändras.

3.1 Vetenskap och erfarenhet

Berättelser från kristna homosexuella

Det finns flera berättelser från kristna homosexuella som återges i antologierna *Välkomna varandra* och *Bekänna färg*. Det är berörande berättelser som handlar om kamp och mycket smärta. Den som på ett seriöst sätt vill samtala om frågor om samkönade relationer bör ha dessa berättelser nära sitt hjärta och kunna se de berörda personerna i ansiktet när man talar och skriver.

En mer sammanfattande analys av det man menar vara problemen i frikyrkornas lösningar ges under rubriken Hemlängtan i *Välkomna varandra* (s55-69).

Sex som en naturlig del i det mänskliga livet

Den sexuella dragningen är stark för de allra flesta människor. Det är en aspekt av att vara människa och sexualiteten tillhör människans grundbehov. Sex är ständigt närvarande i våra liv. Därför är sexuellt välbefinnande och sexuell hälsa något som alla vill främja.

Sexuell hälsa handlar om positiv och respektfull attityd till sexualitet och sexuella relationer. Det kan handla om möjligheten till säkert sex och lustfyllda sexuella erfarenheter, fria från tvång, diskriminering och våld. Världshälsoorganisationen WHO talar om att alla människors sexuella rättigheter ska respekteras, försvaras och uppfyllas.

Sexualitet kan sägas handla om reproduktion, lust och intimitet. Idealt präglas den sexuella relationen enligt nutida synsätt av ömsesidighet, respekt och ansvar för varandra. Under historiens gång kan vi se olika bilder och normer för hur detta förväntas uttryckas i den konkreta relationen. Samtidigt är sexuella relationer besvärliga. De kan präglas av svartsjuka, maktobalans och skam. Att ingå i en sexuell relation innebär en risk att såra och att själv bli sårad.

Samhället har satt upp regler för att ge ett skydd mot sexuella övergrepp. Det handlar till exempel om lägsta ålder (15 år) och kravet på samtycke (vad våldtäkt innebär har samtidigt omdefinierats under de senaste decennierna). Eftersom samlaget också kan leda till att ett barn blir till och erfarenheten visar på risker när barn blir till hos människor som biologiskt är släkt har lagar mot incest stiftats. Man har också genom lagstiftning och olika bidrag stöttat familjebildning där barn och vuxna kan vara en god och långsiktig miljö för varandra. Folkhälsomyndigheten har för närvarande ett uppdrag att ta fram en nationell strategi för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (ska redovisas 20 september 2020).

Den sexuella gemenskapen har dock inte bara med reproduktion att göra. Glädjen och njutningen i den sexuella föreningen betonas numera mer än tidigare, sannolikt också för att preventivmedlen gör att sex kan förekomma under andra förhållanden än vad som förr var möjligt.

Kyrkorna har traditionellt hävdats att samlaget hör hemma inom äktenskapet, där den sexuella gemenskapen hänger ihop med att kvinnan och mannen överlåter sig till ett långsiktigt förbund. Ett bidragande skäl till denna reglering kan ha varit vikten av att barn kommer till i ordnade förhållanden och att man före preventivmedlens tillkomst (alltså under större delen av mänsklighetens historia) hade svårare att undvika en graviditet vid ett samlag.

Ett teologiskt perspektiv på sex innefattar alltid att sexualiteten kan missbrukas. Eftersom människan och tillvaron står under syndens påverkan finns ingen sexualitet som inte kan gå fel (se *Välkomna varandra* s143-153). För att uttrycka det med hänvisning till bibeltext: All sexualitet är präglad inte bara av 1Mos 1-2 (skapelsen) utan även av 1Mos 3 (syndafallet).

Ett sexuellt samliv är inte möjligt alltid och för alla. Tiden före äktenskapet liksom den tid då man inte är gift kan vara en sådan tid liksom olika oönskade livssituationer för den som är gift. Många är också singlar under delar av eller hela livet.

Vad säger statistiken?

Folkhälsomyndighetens senaste rapport kom 2019. Av de 14.303 personer som svarade sade sig 89,7% vara heterosexuella, 3,1% bisexuella och 1,4% homosexuella. Övriga beskriver sig som asexuella, pansexuella, queer, vet inte eller vill inte svara.

Detta stämmer väl med forskningen från USA och flera andra länder. Statistiken är inte entydig men vanligtvis uppger sig 2-5% ha en sexuell identitet som inte är entydigt heterosexuell. Runt 2% uppger sig vara homosexuella/gay/lesbiska. Till det finns alltså ett antal vars läggning är mer flytande.

När möjligheten att vara homosexuell bejakats har man också blivit mer synlig men antalet personer verkar inte ha förändrats i någon högre grad under de senaste decennierna.

Vad säger forskningen om sexuell läggning?

Är den sexuella identiteten biologiskt given eller en produkt av psykologiska och sociala faktorer? Är den en kombination av dessa faktorer? Eller är den helt flexibel och valbar som vissa queer-perspektiv hävdar?

Enligt statistiken ovan identifierar sig alltså minst 90% av befolkningen med heterosexuell dragning. För en minoritet är detta inte fallet. Enligt forskning och statistik ovan är det ca 1,5-2 % som identifierar sig som homosexuella, dvs känner en sexuell dragning till människor av det egna könet. Det motsvarar i Sverige någonstans mellan 150.000 och 200.000 personer. Deras läggning har ofta varit självklar för dem.

I en mellangrupp finns människor som är bisexuella eller har en mer otydlig flytande sexuell identitet. Hit kan vi även räkna de som uppfattar sig som asexuella.

Processen att bli klar över sin egen identitet är förhållandevis enkel för många. För andra är det svårt och smärtsamt och fyllt med vånada. Det kan gälla den som i vuxen ålder "kommer ut" som homosexuell eller som person av motsatt kön. Det gäller barn och ungdomar som inte är färdiga med sin identitetsbildning. Här är inte platsen för att skriva mer om det. Låt mig bara konstatera att den aktuella frågan om könsdysfori (att lida av att kroppen inte överensstämmer med den upplevda könsidentiteten) är en situation som kräver samtal, utredning och eventuella korrigeringar och som bör bemötas med varsamhet (Statens beredning för medicinsk och social utvärdering har under 2019 presenterat ett kunskapsunderlag inom området). Både vad det gäller detta och situationen för transpersoner har kyrkorna mycket att lära och förhålla sig till om man vill vara välkommande och varma gemenskaper.

Vilka är då orsakerna till att människor utvecklar olika sexuell identitet? Handlar det om biologiska faktorer, att en person föds med eller utvecklar en viss konstitution? Handlar det om psykologisk och sociologisk påverkan där socialt tryck, erfarenheter och förebilder påverkar? Eller är det en blandning av olika faktorer? Det finns ingen konsensus i forskningen kring detta. Det verkar som att uppfattningar av vad som är manligt och

kvinnligt påverkas såväl av biologiska som av kulturella faktorer. En översikt av teorier om homosexualitetens ursprung ges i *Bekänna färg* (s140-164) där författaren också i slutet presenterar sin egen teori. Den katolske psykiatern Gunilla Maria Olsson ger i en läsvärd artikel (delvis kritisk mot vad som sägs i *Bekänna färg*) i *Signum* sin bild av situationen. En intressant artikel från ett antal amerikanska psykologi-forskare 2016 bekräftar bilden av att det inte finns fakta nog att dra säkra slutsatser

(<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1529100616637616>).

Vad säger erfarenheten om möjligheten att förändra sin sexuella läggning?

Historiskt har i de flesta kulturer och religioner funnits och finns en avvisande hållning till det som inte är "normala heterosexuella relationer". Det har medfört att människor som uppfattat sig som homosexuella haft alternativen att förtränga sin sexualitet eller att försöka förändras.

Så har det varit också inom de kristna kyrkorna. När homosexualitet på många håll blivit mer accepterat i samhället under senare år har kyrkor och närstående organisationer erbjudit program där människor med homosexuell läggning erbjudits gemenskap, förbön och samtal för att förändras. Ovan nämndes organisationen Exodus International som ett exempel. I Sverige är organisationen Medvandrarerna ett exempel. Resultatet av detta varierar. Det finns människor som berättar om att någon form av förändring har skett (se exempel i *Bekänna färg*). I andra fall får man efter en kortare eller längre tid konstatera att någon djupgående förändring inte ägt rum. Undersökningar i USA ger som resultat att ca 80% av personerna inte förändras, och där förändringar skedde var de flesta till bisexualitet eller "komplicerad heterosexualitet" (Keen s72).

Familjeliv och könsroller

Sätten att vara familj har varierat under historiens gång. Parsamlevnaden har dominerat men ofta funnits inom ramen för en storfamilj eller nära släktrationer (inte en isolerad kärnfamilj). I Sverige idag har "stjärnfamiljer" blivit ett namn på familjebildningar där vuxna lever med barn från tidigare relationer. Äktenskapet har beskrivits såväl som "en lugn och trygg hamn" som en förtryckande institution som man borde göra sig av med. Hur det uppfattats och ingåtts har varierat genom århundradena, och det är en illusion att tro att vår samtida kyrkliga syn alltid varit för handen. De roller som män och kvinnor förväntats gå in i eller format har också varierat och behöver diskuteras i varje tid. Detta kan och bör utvecklas mer men jag gör inte det i detta sammanhang.

3.2 Bibeltexterna och Bibelns budskap

3.2.1 Några övergripande perspektiv

Vi tolkar alltid

Det är en illusion att tro att man kan "läsa som det står". Var och en av oss läser bibeltexterna med hjälp av den referensram vi har, kulturellt, utbildningsmässigt och erfarenhetsmässigt. Att tro sig om något annat är att lura sig själv. Därför är det avgörande för den som vill ta Guds ord på allvar att ta hjälp av den kunskap som finns om hur man tolkar text på ett seriöst sätt. Självklart är vissa tolkningar mer trovärdiga än andra. (Här är jag överens med Stefan Gustavsson, *Bekänna färg*, s68-70). Jag hänvisar till en längre framställning i Mikael Tellbes bok *Vad menar vi med att Bibeln är Guds ord?, del II och III (s92-178)*.

Bibelns etik – kristen etik

Det är klokt att både hålla ihop och skilja på Bibelns etik och kristen etik. Den bibliska etikens uppgift är att beskriva vad undervisningen då avsåg, ofta präglad av den patriarkala kultur och sammanhang som det mesta av Bibelns texter återspeglar. Hänvisningar till skapelseordning och vad som är naturligt (1 Kor 11:3-16) finns i det sammanhanget. Det som sägs är uttryckt i en historisk och kulturell kontext och med språk som fanns då vilket gör att tolkaren måste söka förstå vad en viss praktik eller utsaga betydde för de som levde i den dåtida situationen.

När kristen etik idag ska formuleras bör vi inte bara kopiera vad som sägs i bibeltexterna. När vi ska presentera en aktuell kristen etik för nutiden måste vi tolka och diskutera eftersom vi lever i en annan kontext. Till exempel måste texter om underordning under överheten (Rom 13) och om relationerna mellan män och kvinnor (Ef 5:21-33) bli föremål för tolkning och samtal.

Erfarenheter av förändrad tolkning

I vår nutida kultur har saker som tidigare ansågs vara självklara ändå förändrats: att vänsterhänta skulle tränas att bli högerhänta och att mannen skulle vara familjeförsörjare och kvinnan hemmafru var kulturella övertygelser som gällde förr (en del bara under vissa epoker).

På liknande sätt kan de flesta av oss berätta om hur vår förståelse av en viss text eller ett visst område inom den kristna trosläran förändrats. Ibland handlar det om att nya erfarenheter gör att vi omprövar tidigare övertygelser. Ibland handlar det om ny tolkning av en viss bibeltext. Ett sådant område där övertygelser inom baptismen förändrats är synen på förhållandet mellan dop och församlingsmedlemskap. När jag växte upp blev man medlem i baptistförsamlingen när man döptes som troende. Barndop räknades inte och ansågs som fel. I dagens läge välkomnas såväl barndöpta och vuxendöpta (och ibland även odöpta) som

medlemmar i församlingar inom nuvarande Evangeliska Frikyrkan. Det betyder inte nödvändigtvis att man praktiserar något annat än troendedop men man accepterar människors tro att deras barndop är ett sant dop. Ett annat exempel är att inbjudan till nattvarden i EFK-församlingar idag görs betydligt öppnare än för femtio år sedan.

Även där det finns hänvisningar till ordningar i skapelsen talar många av oss om det på annorlunda sätt än förr. Vi talar om jämlikhet istället för hierarki när det gäller manligt-kvinnligt, vi välkomnar kvinnliga pastorer/präster, vi har valt ett demokratiskt styrelsesätt istället för att ha en kung, vi anser slaveri är mot Guds vilja även om det förekommer i Bibeln och inte direkt förbjuds. Att kvinnor har rösträtt och inte sambeskattas med sina män är självklart idag. I samtliga dessa fall har kyrkliga traditioner förkunnat och praktiserat övertygelsen att skapelseordningen innebär att det finns en tydlig och gällande under- och överordning i samhället och i familjen.

Ett annat exempel på omprövning av tidigare synsätt är min egen forskning som visar hur frikyrkornas undervisning om skilsmässa och omgifte förändrats i takt med förändringar i församling och samhälle. Enligt Jesus är äktenskapet ouplösligt (Mark 10:1-12). Likväl nämner Jesus den ordning som Mose fick instifta (5Mos 24:1-4) och medger ett undantag: otukt (Matteus 5:32, 19:9). Paulus diskuterar sedan frågorna i 1Kor 7:12-16 och ger det han kallar råd som medger ytterligare några skäl. Min forskning visar hur antalet accepterade skäl för skilsmässa i den frikyrkliga miljön ökar (ex erfarenhet av våld i relationen, missbruk, mental sjukdom) tills frågan om giltiga skäl närmast försvinner ur bilden.

Några andra exempel på omtolkning/djupare förståelse inom ramen för Bibeln är lärjungarnas möte med Jesus på vägen till Emmaus där deras ögon öppnas (Luk 24:13-33) och Petrus erfarenhet i Joppe (Apg 10) där han förstår att icke-judar också är välkomna in i den kristna församlingen. Apostlamötets beslut om att omskärelse inte är nödvändig för tillhörigheten till Guds folk (Apg 15) är ett exempel på att man, för evangeliets skull, förändrar något av det som ansågs som grundläggande för identiteten som Guds folk: för att inte försvåra för icke-judar att ta emot evangeliet och inlemmas i gruppen av Jesusefterföljare bestämmer man att icke-judar inte behöver omskäras.

Frågan om ränta är ett exempel där omtolkning skett under den kristna kyrkans historia. Fram till 1500-talet fördömdes allmänt den som tog och gav ränta på lån. Förbudet bygger på en regel i GT: "Om du lånar ut pengar till en landsman, till en nödlidande i mitt folk, skall du inte göra som ockrarna och kräva ränta av honom" (2Mos 22:25). I kyrkan uppfattade man att Jesus konfirmerade detta bud genom orden: "Älska era fiender, gör gott och ge lån utan att hoppas få igen" (Luk 6:35). När man på 1500-talet omprövar detta argumenterar man för att budet i GT är givet i en situation där förmaningen är att värna fattiga och utsatta. Det handlar om rättvisa och ömsesidig hjälp. I en annan situation där man lånar ut kapital i en kapitalistisk ekonomi gäller fortfarande kallelsen till rättvisa men tillämpningen behöver inte innebära förbud att ta eller ge ränta. Budet ska därför inte följas bokstavligt.

David Gushee (som skrivit sin avhandling om kristnas hållning till judarna under förintelsen) skildrar i ett starkt berörande anförande hur kyrkan förändrat sin syn på judarna efter andra världskriget (de ska inte kollektivt lastas för Jesu död) och hur en liknande omprövning nu

bör ske av synen på homosexuella. Talet är återgivet i hans bok s125-144 och kan ses på Youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=G2o3ZGwzZv>).

Kristna människor, inklusive vi själva, har alltså de facto ändrat synsätt. Av olika skäl har vi tolkat bibeltexter på nya sätt. Det har alla gjort, oavsett vilken bibelsyn man bekänner sig till. Det är därför inte konstigt att ställa frågan om det nu är dags att omtolka synen på samkönade relationer.

Olika slags bud och texter

Det finns många lagar och regler i Bibelns texter. När man citerar från 3 Mos 20:13 om förbudet "för en man att ligga med en man som man ligger med en kvinna" brukar man genast få frågan om de föregående verserna också gäller idag liksom straffpåföljderna (att äktenskapsbrott, ligga med sin svärdotter, ligga med sin fars hustru alla ska straffas med döden). Det illustrerar på ett utmärkt sätt att man behöver reflektera över hur man ska förhålla sig till de många regler och bud som finns i de bibliska texterna och varför vissa bud lyfts fram som giltiga och inte andra.

Ett sätt är att tala om skillnad mellan ceremoniallag, morallag och civillag i Gamla testamentet. Morallagen är då det som fortfarande gäller, ceremoniallag och civillag gällde Israel då. Problemet är att det är så gott som omöjligt att skilja mellan olika slags lagar i den helhet som Israel utgjorde. Ett annat svar är att de bud som upprepas i NT är de som gäller, inte de övriga. Inte heller den åtskillnaden är tydlig.

I sin bok *The Moral Vision of the New Testament* föreslår den amerikanske NT-forskaren Richard Hays att den etiska undervisningen kan kategoriseras med hjälp av fyra begrepp: regel, princip, paradigm och symbolisk värld. Hays använder dem i sin analys (*Bekänna färg* s53-56). Om man uppfattar en text som regel blir den ett påbud eller ett förbud av vissa handlingar. Om man istället ser den som en princip, blir den en överordnad riktlinje för ett önskvärt handlingssätt eller ett mål som ska styra den konkreta tillämpningen. När man ser en bibeltext som ett paradigm finns en där en person eller karaktär som förebildar ett gott eller ett dåligt uppträdande. Den världsbild som den symboliska världen ger är den som ger sammanhanget för tolkningen. Jag uppfattar att Hays vill låta alla olika slags texter finnas med i diskussionen och att den världsbild som den symboliska världen ytterst ger är den som ger sammanhanget för tolkningen av de övriga. Jag använde dessa kategorier som analysredskap när jag i min avhandling analyserade betydelsen av olika texter om äktenskap, skilsmässa och omgifte. I det materialet finns exempel där man lät regeln vara överordnad kategori, till exempel att buden ska hållas bokstavigt. Hos andra författare underordnades reglerna något konkret mål eller någon princip. Så kunde ibland det dubbla kärleksbudet anges som en övergripande princip som angav hur övriga bud ska förstås, vilket ibland ledde till att andra bud i praktiken vägde lättare. Utgick man från att paradigmerna är en överordnad kategori med Jesus som förebild kom ofta Jesu upprättande och förlåtande hållning att överordnas andra texter. Hur Jesus mötte kvinnor i Johannes evangelium kapitel 4 och 8 angavs som något som är eftersträvansvärt att ta efter. Ett ytterligare sätt att väga samman texterna som finns i mitt material i avhandlingen (och som inte Hays adresserar) är att författaren läste reglerna som ideal men argumenterade för att "verkligheten" ändå gör att

man bör tillåta det som idealet verkade förbjuda (*Bortom syndakatalogen* s257-265). Hays kategorier påminner oss om vikten att resonera kring förhållandet mellan enskilda texter och helheten. Vad står det egentligen, i en viss text och – inte minst – när man söker läsa Bibeln som helhet?

NT-professorn Birger Gerhardsson beskrev i sin bok *Med hela ditt hjärta* en kristen etik som utgår från ett odelat hjärta. I bibeltexterna och traditionen finns lättare och tyngre bud. Det centrala är kärleken. En konsekvens blir att tyngre bud stärks och lättare blir mindre viktiga eller trivialiseras. Det dubbla kärleksbudet (Matt 22: 34-40) sammanfattar Guds vilja och människors uppdrag. Jesus är det tydligaste exemplet på en kärlek som också är självutgivande, i liv och undervisning och i sitt bemötande av människor. Gerhardsson hänvisar till Paulus som skriver: Hela lagen sammanfattas i budet: Du ska älska din nästa som dig själv (Gal 5:14).

Jag återkommer till förhållandet mellan olika regler och bud i diskussionen i avsnitt 5.

Bibelns helhetssyn

När man läser och tolkar enskilda texter behöver de självklart sättas i sammanhang. Texter väcker frågor till tolkaren, inte minst vad gäller grundläggande övertygelser om Gud.

Enligt Bibeln är världen skapad av Gud med ett gott syfte. Dock följer vi människor inte alltid Guds goda vilja utan "vandrar vår egen väg" (Jes 53:6). Budskapet är dock att Gud är kärlek, att älska är Guds grundväsen och att Bibeln är en berättelse om Guds vilja att rädda världen (Joh 3:16). En biblisk utgångspunkt är därför att kristen tro handlar om att Gud vill upprätta och ge alla människor nya möjligheter, inte minst de som lever i utsatta situationer. Guds grundmönster är ett engagemang för människor och skapelsen i stort. Gud vill oss väl. I ljuset av det blir det avgörande vad som värnar och främjar skapelsens och människors välgång och överlevnad. Vad som blir gott i en viss situationen är avgörande. Behov hos människan och skapelsen ska mötas och skyddas. Det skulle kunna beskrivas som en övergripande tolkningsregel.

3.2.2 Bibeltexter där homosexuella handlingar omnämns

Ett antal texter brukar nämnas när homosexualitet ska diskuteras: två historiska berättelser (1Mos 19 och Dom 19), två lagtexter (3Mos 18:22 och 20:13), två lastkataloger (1Kor 6:9 och 1Tim 1:10) samt en längre undervisande text (Rom 1:18-32). Det kan noteras att inget direkt Jesusord finns återgivet om homosexualitet.

En summering kan vara följande: När homosexuella handlingar omtalas i GT och NT är det alltid med en negativ grundton. Tolkningar är att det kan handla om att överträda könsnormer (att en man agerar som en kvinna), att delta i hedniska praktiker, att samkönade relationer inte har potential att föra släktet vidare, att det är ett uttryck för ohämmad lust, att det handlar om förtryckande och ojämlika relationer eller att de går emot en ordning som finns nedlagd i skapelsen.

Diskussionen gäller hur dessa negativa beskrivningar ska förstås och motiveras. Gäller fördömandet alla homosexuella handlingar eller bara de som är förtryckande? Finns det utrymme för sex mellan homosexuella människor som älskar varandra i ett överlåtet livslångt förbund?

Jag återkommer till diskussion av tolkningen av texterna i avsnitt 5 nedan.

3.3 Möjliga hållningar

I sin bok *A Time to Embrace* (s46) ger William Stacy Johnson en uppställning på ett antal möjliga ställningstaganden, en lista som kan vara till hjälp för den fortsatta diskussionen. Johnson talar om tre avvisande hållningar och fyra bejakande enligt följande:

Avvisande hållningar:

- (1) Förbud (prohibition). Avvisar sex mellan personer av samma kön och säger nej till homosexuella relationer.
- (2) Tolerans (toleration). Ser homosexuell läggning som ett tragiskt faktum men godkänner inte sex mellan personer av samma kön. Välkomnar homosexuella till församlingsgemenskap men uttrycker tveksamhet till att välkomna dem som par.
- (3) Anpassning (accomodation). Godkänner normalt inte sex mellan personer av samma kön men kan godta enstaka undantag som det minst onda alternativet. Hänvisar till Guds nåd och barmhärtighet i en fallen värld och räknar med att personerna lever i "en ansvarig ordning". Relationen accepteras men bör inte välsignas i kyrkan.

Bejakande hållningar:

- (4) Legitimering (legitimation). Vill inkludera homosexuella i sin gemenskap och förebygga att de blir orättfärdigt bedömda och isolerade. Precis som andra är de välkomna i Guds gemenskap och bör inte behandlas som större syndare än andra.
- (5) Firande (celebration). Tror att samkönade relationer ska bejakas som något givet i skapelsen och därför gott.
- (6) Befrielse (liberation). Ser att fördömande attityder mot homosexuella är en del av en större orättvisa mot människor i utsatthet. Eftersom sexuell identitet är historiskt och socialt konstruerad bör det finnas en öppenhet och välkomnande attityd till alla människor.
- (7) Vigsel (consecration). Argumenterar för att kyrkor fullt ut ska bejaka och välsigna homosexuella relationer som har avsikten att vara trofasta och långsiktiga och likställa dem med motsvarande heterosexuella relationer.

Johnson menar att detta kan vara ett sätt att visa att det finns mer nyanserade ställningstaganden än bara ja eller nej till samkönade relationer. Jag låter denna listning finnas med som bakgrund för den fortsatta analysen och diskussionen, väl medveten om att min formulering av dilemmat främst diskuterar ja eller nej till den sjunde positionen ovan.

4 Systematisera argumenten

Vad de flesta är överens om

(1.1) Bibelns huvudbudskap är att Gud är kärlek, älskar varje människa och vill att människor ska leva i kärlek. Nåd och barmhärtighet karaktäriserar Guds attityd till och handlande med oss människor.

(1.2) De flesta människor längtar efter djup gemenskap, att få forma en tvåsamhet i förbund med en annan person, att få ha sex och att ge och ta emot kärlek.

(1.3) Alla människor är skapade underbara med stora möjligheter. Vi delar samtidigt en grundläggande problematik: vi har blivit trasiga och syndare.

(1.4) Homofobi får aldrig förekomma. Alla människor ska vara välkomna till kristen gemenskap sådana som de är. Alla är samtidigt kallade till ett liv i lärjungaskap som innebär en förväntan att leva ansvarigt: att urskilja och följa Guds vilja för sina liv.

Argument för att bejaka och välsigna samkönade relationer

(2.1) De anförda bibeltexterna handlar om förvänd sexualitet i förtryckande eller utnyttjande sammanhang och avser inte trofasta ömsesidiga relationer.

(2.2) Buden om att älska är överordnade alla andra bud och verkar det uppstå en motsättning mellan dem och andra bud gäller kärleksbuden (som är lagens sanna uppfyllelse).

(2.3) Sann kärlek existerar mellan homosexuella på samma sätt som mellan heterosexuella och bör ses som likvärdig.

(2.4) Samkönade par har samma behov som heterosexuella par av att ha en bekräftad och erkänd form för sin samlevnad och att få den välsignad av Gud i den kristna gemenskapens sammanhang.

(2.5) Hänvisningar till en skapelseordning är riskabla: de har historiskt ibland visat sig stödja och befästa konservativa värderingar som bör överges.

(2.6) Erfarenheterna av att försöka förneka, dölja och motarbeta sin homosexuella läggning ("livet i garderoben") är för många svåra och leder till psykisk ohälsa och främlingskap inför kristen tro.

Argument mot att bejaka och välsigna samkönade relationer

(3.1) Skapelseordningen talar om manligt och kvinnligt och inget annat, och äktenskapet mellan en man och en kvinna är enligt Bibeln den enda platsen för sexuell samlevnad

(3.2) När det i bibeltexter talas om "män som ligger med män" är det alltid i negativa sammanhang alternativt förbjuds

(3.3) Celibat/avhållsamhet är kallelsen för den som inte lever i äktenskap

(3.4) Ett bejakande av oklarheter kring sexuell identitet försvårar för barn och ungdomar att finna en sexuell identitet som man eller kvinna

5 Diskutera

För många – men inte alla – människor i dagens svenska samhälle är alltså frågan om rätten att älska vilken annan vuxen människa man vill en icke-fråga. Det anses självklart. Det anses inskränkt att ha någon annan åsikt. De svenska lagarna är skrivna så.

Som kristen kan jag dock inte bara följa det som anses självklart i samhället. Därför krävs ett teologiskt resonemang, en kristen etik, där jag för mig själv och andra på ett ansvarigt sätt förhåller mig till de bibeltexter som är relevanta, den kunskap som finns, den kristna traditionen och de erfarenheter som jag och andra har.

Jag vill vara trogen och följa Jesus Kristus. Jag tror att bibeltexterna ger mig vägledning om vem Jesus är och vad Jesus vill. Hur detta ska förstås är alltid följderna av en process där jag söker förståelse med hjälp av de resurser som Gud gett: förstånd, känsla, erfarenhet, reflektion över texter och den kristna gemenskapen (kallas av vissa en deliberativ process). Det bör alltid vara en fråga om medveten och seriös tolkning där jag förlitar mig på att Guds Ande vill leda mig.

Samtidigt vet jag att det genom historien funnits och finns människor som haft det "bibliska svaret" på olika frågor (se exempel i Gushee s51-52). Att dessa svar inte alltid stämmer med varandra eller har förändrats över tid är ett faktum som bör göra mig ödmjuk samtidigt som det inte får innebära att jag aldrig vågar påstå något som jag uppfattar som sant och som bör gälla.

Jag kommer i fortsättningen att hänvisa till argumentsammanställningen ovan i punkt 4 och diskutera olika frågor relaterat till den. När jag gör det vill jag hela tiden påminna mig själv om att jag inte är homosexuell och därför skulle kunna ha ett distanserat förhållande till själva frågan. Men jag vill, så medvetet jag bara kan, utgå från situationen för de personer som jag mött eller vars berättelser jag läst, de som ställer frågan: Får min kärlek plats i ditt sammanhang?

Kärleken och Guds rike som centrum och tolkningsnorm

Jag börjar i det som jag uppfattar att de flesta är överens om.

(1.1) Bibelns huvudbudskap är att Gud är kärlek, älskar varje människa och vill att människor ska leva i kärlek. Nåd och barmhärtighet karaktäriserar Guds attityd till och handlande med oss människor.

Det är viktigt att ha ett övergripande perspektiv när man ska tolka enskilda texter.

Ett exempel på det är frågan om slaveri. Den teologiska motiveringen mot slaveriet byggde inte främst på enskilda texter. Tvärtom. Slaveriet förekommer i bibeltexterna utan att tydligt fördömas eller värderas. Slavarna uppmanas att lyda sina herrar (Titus 2:9-10, 1Tim 6:1-2). De som argumenterade mot slaveriet gjorde det med utgångspunkt i ett större perspektiv: människan som Guds avbild, en människa ska inte förtrycka en annan.

Centrum i kristen tro är att Gud är kärlek (1oh 4:8,16), att Gud älskar världen (Joh 3:16) och inbjuder människor till att redan nu få del i det framtida Gudsrike som Jesus initierat genom sitt liv, sin död och uppståndelse. I och genom Jesus vill Gud upprätta sitt rike präglad av fred och frihet, rättvisa och mänsklig värdighet. När Jesus talar om Guds rike hämtar han mycket inspiration från de gammaltestamentliga profeternas tal om Guds vilja för rättvisa och barmhärtighet. Det handlar djupast om möjligheter för mänsklig värdighet. Detta blir också sammanhanget för att förstå innebörden i ordet kärlek, ett ord som lätt kan användas för att legitimera det man själv önskar.

Gud gör inte skillnad på människor (Apg 10:34, Rom 2:11). Varje människa är ovillkorligt älskad av den Gud som vill oss väl. I ljuset av det blir det avgörande vad som värnar och främjar skapelsens och människors välgång och överlevnad. Vilka behov hos människan och skapelsen ska mötas och skyddas? Det handlar bland annat om gudsgemenskap, fred och försoning, rättvisa och barmhärtighet och respekt för människors värdighet (Mika 6:8). Dessa värden kan vägleda kristen etik när vi i nuet ska förhålla oss till samlevnad, ordningar i samhället och frågor om global överlevnad men också när vi ska ta ställning till frågor som inte direkt berörs i bibeltexter, till exempel preventivmedel, kärnvapen, fosterdiagnostik och artificiell intelligens.

Kärlek, trofasthet, rättvisa och barmhärtighet är gudsrikets grundläggande karaktär. Gud är kärlek och handlar i kärlek. Jesus är en förebild för självutgivande kärlek (Joh 15:12). Därför är kärleken lagens uppfyllelse (Rom 13:8-10) och kallelsen är att tjäna varandra i kärlek (Gal 5:13-14). Jag instämmer med Mikael Tellbe: "När Jesus talar om att `uppfylla lagen` vill han därför visa på lagens egentliga betydelse och intention. Jesus kom för att förklara, förtydliga, förenkla, förinnerliga och förkroppsliga vad som enligt honom är lagens innebörd – att utveckla goda relationer till Gud, till mig själv, till andra människor och till skapelsen i stort." (Tellbe 2015 s141). Redan tidigt i den bibliska historien kommer budet "Du skall älska din nästa som dig själv" (3Mos 19:18). Kärlek kan sägas handla om samhörighet, respektfull gemenskap och tjänst för andra. De riktlinjer för människors liv som lagar och regler i kristen tro ger ska alltid vägledas av kärlek och barmhärtighet. Den gyllene regeln "Allt vad ni vill att människor ska göra för er, det skall ni också göra för dem" sammanfattar detta på ett bra sätt och "är vad lagen och profeterna säger" (Matt 7:12).

Det dubbla kärleksbudet och hur Jesus handlar är norm, de olika konkreta bud som ges ska principiellt och metodiskt ses som exempel på konkreta tillämpningar för att stödja arbetet för ett gott liv. Om ett konkret bud ska följas eller inte i en viss situation ska därför alltid prövas mot det övergripande budet om vad det innebär att i Jesu efterföljd älska och vara barmhärtig.

När Jesus säger "Den som älskar mig håller mina bud" (Joh 14:15, jfr Matt 23:23) ska det inte förstås som att vi bokstavligen ska hålla varje enskilt bud som finns i Bibeln (jfr ovan om Bibelns etik och kristen etik och Kol 2:16). Att barmhärtighet, rättvisa och trohet och göra gott är viktigare än exakt lydnad för alla bud ger Jesus själv exempel på. Vanligtvis verkar han hålla sabbaten. Men när det finns ett mänskligt behov av mat (Mark 2:23-28) är det viktigare att möta det. Jesus botade också på sabbatsdagen (Luk 6:6-11) och menar att man kan bryta sabbatsbudet för att rädda ett får ur en brunn (Matt 12:11-12). Att hålla sabbatsbudet var för Jesu samtida ett tecken på att man verkligen tog sin tro på allvar och att man hörde

hemma i Gudsfolket. Men Jesus tog strid med de skriftlärdade som kritiserade honom för att inte hålla buden. Jesus hävdar att buden är för människans skull, inte tvärtom. Om det finns en spänning mellan att följa den konkreta bokstavliga innebörden av ett visst bud och uppdraget att göra gott och utöva barmhärtighet är det senare viktigare. Denna syn på buden illustreras också av referatet ovan från Birger Gerhardsson som talar om bud som är tyngre och bud som marginaliseras i den konkreta situationen.

Paulus hänvisar i Jesu efterföljd till kärleken som "en bättre väg" (1Kor 12:31) och beskriver kärlekens väsen (1 Kor 13). Kärleken bygger relationer och bryr sig om andra. Bergspredikan ger oss visionen av ett liv att eftersträva. Vad kärlek kan innebära exemplifieras av Paulus i talet om Andens frukter (Gal 5:22-23) och främst genom Jesu förebildliga handlande (1Joh 3:16).

I de flesta fall är det ingen motsättning mellan de bud som finns att följa och kärleksbudet. Men saken ska alltid prövas. För det är lagens grundläggande syfte och intention som är det viktiga.

Jag ansluter mig alltså till **argument 2.2 Buden om att älska är överordnade alla andra bud och verkar det uppstå en motsättning mellan dem och andra bud då gäller kärleksbudet (som är lagens sanna uppfyllelse).**

Kristen etik idag bör alltid formuleras med hänsyn till det kommande gudsrikets värderingar. Vad vi kan iakttä i ordningar i skapelsen kan vara till viss hjälp. Guds kärlek och vilja att ge oss det som är gott är centralt. Guds nåd och barmhärtighet är alltid grundläggande. Evangeliets budskap om försoning, förlåtelse och upprättelse bör alltid väga tungt, och allra tyngst väger kärleken. Jag utgår från denna grundsyn och låter den styra det som är mer oklart.

Parsamlevnad som Guds goda gåva

En andra sak som de flesta är ense om är att samlevnad som par är en god gåva från Gud. I de första kapitlen i 1Mos talas om hur Gud skapar. Tillvaron beskrivs som god men människan Adam saknar någon som är honom lik. Det räcker inte med gudsgemenskapen. Gud skapar då kvinnan och för henne till Adam som igenkänner henne som sin like (1Mos 2:18-19). Ur denna berättelse formas sedan tankar om äktenskapet som platsen för en nära och överlåten gemenskap mellan två människor. Här ska de två personerna kunna växa i närhet, självutgivande kärlek, sexuell gemenskap, tillit och livslång trofasthet. Bibeltexterna talar om "ben av mina ben, kött av mitt kött" (Adam, 1Mos 2:23) och om "kärlek stark som döden" (Höga Visan 8:6). Att fästa sig vid en annan människa och bilda familj är en del av att vara människa.

I bibeltexterna används sedan detta språk om kärlek och äktenskap också för att beskriva relationen mellan människa och Gud (Hos 2:16, 19-20). Tanken förs vidare genom talet om relationen mellan Kristus och kyrkan (Ef 5:21-33). Bilden är en relation som präglas av utgivande kärlek där Jesus är förebilden för den kärlek och överlåtenhet som är tänkt mellan mannen och kvinnan. Kärleken är en gåva av samhörighet som ges till den andre. Gud vill välsigna varje kärleksrelation mellan makar för att leda dem till djupare glädje, passion och

tillfredsställelse, på vägen till ökad Kristuslikhet. Relationen är därmed inte bara något skapelsegivet; den präglas av att vara en del i frälsningen när personerna förändras genom den heliga Andens pågående verk.

Det finns därför ett gudagivet sammanhang som möter det som argument 1.2 talar om: **(1.2) De flesta människor längtar efter djup gemenskap, att få forma en tvåsamhet i förbund med en annan person, att få ha sex och att ge och ta emot kärlek.** Människor behöver och far väl av tillitsfulla och långsiktiga relationer. Det ligger särskilda gåvor i en respektfull och djup tvåsamhet, såväl för partners som för eventuella barn.

Traditionell syn

I den traditionella synen är frågan om välsignelse av homosexuella relationer egentligen redan avgjord innan man kommer till texterna om homosexualitet. Här hänvisas till Bibelns allmänna undervisning om skapelsegiven sexualitet som anses innebära att sex hör hemma i äktenskapet mellan en man och en kvinna och att sex utanför det sammanhanget inte ska förekomma (kallas otukt). Avfärdandet av homosexuell samlevnad är då självklar och de ovan nämnda texterna ses bara som konsekvenser av den grundsynen (se exempelvis Gustavsson i *Bekänna färg* s71-72).

... är inte självklar

Är då den traditionella synen entydig och självklar? Nej. Det finns ett antal frågor som behöver diskuteras där svaren inte är självklara. Vad konstituerar en relation? Är äktenskap på Bibelns tid detsamma som idag? Vilka är kriterierna för att ett äktenskap är ingånget (det har varierat i olika tider och i olika kulturer)? Kan ett äktenskap vara giltigt i kristet sammanhang utan att det är ingånget i den juridiska ordning som gäller i samhället? Har ett sambopar som haft sexuellt umgänge under tjugo år levt i otukt hela denna tid? Frågor likt dessa leder till slutsatsen att även det som här kallas traditionell syn bör ses som en tolkning.

Bibeltexterna om homosexualitet

Av debatten kring dessa frågor förstår man att det inte är självklart hur Bibelns texter där homosexualitet nämns ska förstås. Att texterna avvisar homosexuella relationer som är förtryckande och utnyttjande är tydligt. Men handlar texterna även om homosexuell samlevnad i trofasta relationer?

Det handlar alltså om sju texter.

(1-2) De två historierna i 1 Mos 19 och Dom 19 handlar enligt min tolkning tydligt om försök till övergrepp. I den första har Lot gäster och männen i Sodom omringar hans hus och kräver att få ligga med männen som är Lots besökare. Trots att Lot istället erbjuder dem sina två döttrar försöker männen att bryta sig in. Gud förhindrar dock detta brott mot gästfrihet. I den andra texten berättas om en man på resa. Under en övernattnings i en främmande stad

kommer en grupp män och kräver av värden att han ska lämna ut gästen för att de ska få ligga med honom. Värden avböjer detta med hänvisning till att man inte ska begå ett sådant nidingsdåd. Istället lämnas gästens bihustru ut och hon våldtas av männen under hela natten och dör som en följd av behandlingen.

(3-4) Lagtexterna i 3 Mosebok (18:22 och 20:13) ingår i en samling regler om i vilka sammanhang som sexuellt umgänge är tillåtet. Här talas om sex med en annan mans hustru, sin mor, sin svärdotter, en annan man eller ett djur. I samtliga fall är straffet antingen döden eller att man ska utstötas ur sitt folk. Argumentet är att man inte ska ta efter de seder som finns hos grannfolken och att dessa handlingar är avskyvärda inför Guds ögon. Dessa texter bör rimligen användas på ett sätt som är likvärdigt med hur vi läser andra texter i Moseböckerna, dvs man måste fundera över varför just dessa två verser anses förpliktande medan andra omgivande förbud inte gör det och hur man ska förhålla sig till de straff som anges (se vidare i Gushee s65-73).

(5-6) Innebörden i orden arsenokoitai och malakoi som används i de två lastkatalogerna (1Kor 6:9 och 1Tim 1:10) är något osäker och olika bibelöversättningar väljer olika ord. Sammanhanget är sannolikt manlig prostitution (se Öjebrandts artikel i *Välkomna varandra* s119-123). Ordet malakoi användes i antiken vanligtvis för att beskriva manliga prostituerade, speciellt unga pojkar som passivt penetrerades av andra män. Ordet arsenokoitai ger främst liknande associationer (pederasti, dvs vuxna mäns utnyttjande av pojkar) men kan möjligen också kopplas till ett allmänt fördömande av att män ligger med män (Tellbe 2019 s310-11).

(7) Vad gäller Romarbrevet kapitel 1 finns olika tolkningar. Texten handlar i grunden om felvänd tillbedjan (dyrkan av det skapade istället för av Skaparen) vilket visar på mänsklighetens behov av evangeliet om Jesus. Ett antal exempel på denna felvända riktning ges i 1:28-32: orättfärdighet, elakhet, själviskhet, ondska, avund, blodtörst, stridslystnad, svek och illvilja, fräckhet, övermod, trolöshet, kärlekslöshet. I detta sammanhang nämns även att ”kvinnor bytt ut det naturliga umgänget mot ett onaturligt” och att ”män övergav det naturliga umgänget med kvinnorna och upptändes av begär till varandra, så att män bedrev otukt med män” (1:26-27).

Den traditionella tolkningen av Rom 1 hänvisar till skapelseordningen vars tyngd i sammanhanget jag är tveksam till (se nedan). Men jag är inte heller helt övertygad om någon av de alternativa tolkningar som presenterats.

Niclas Öjebrandt hävdar att texten handlar om en pervers situation vid det kejsarliga hovet i Rom (*Välkomna varandra* s123-131). Jag tror han har rätt i tanken att Paulus ytterst vill få läsarna att inse att de alla är syndare i behov av Guds nåd och rättfärdiggörelse (Rom 3:21-25). Därför gillrar han en retorisk fälla där han först får läsarna att betrakta hur pervers situationen är vid det romerska kejsarhovet. Därefter vänder han sig mot läsarna själva och pekar på att de egentligen inte är bättre själva (Rom 2:1ff). Innebär detta att avsnittet inte samtidigt anknyter till 1Mos 1? Karen Keen tänker på ett liknande sätt. Hon menar att bakgrunden är den apokryfa boken Salomos vishet, att fokus i texten är Guds rättvisa, att texten inte refererar till någon skapelseordning utan handlar om hedniska homosexuella som väljer en felaktig livsstil (Keen s37-38). Båda tolkningarna är fullt rimliga men det finns

också invändningar mot dem (Gustavsson i *Bekänna färg* s76-87). Gushees analys av några av alternativen finns på s85-89.

Flera tolkare argumenterar för att det som ibland har kallats genuin homosexualitet inte är adresserad i bibeltexterna utifrån att sådan homosexualitet inte var känd av Paulus. Det är möjligt men jag har svårt att bli helt övertygad om att så är fallet. Jag menar att Ray Bakers artikel i *Bekänna färg* (sammanfattat på s108-109) ger goda argument för att Paulus som välutbildad världsmedborgare kan ha haft en god bild av homosexualitet i dess olika former. Samtidigt är det ibland svårt att med säkerhet avgöra vad antika författare syftade på när de skriver (se exempelvis <http://www.verdidebatt.no/innlegg/11752085-samlivsetikk-tolkningsdiskrimineringen-fortsetter-i-pinsebevegelsen>).

För en djupare diskussion om tolkning av dessa enskilda texter hänvisar jag till Niclas Öjebrandts artikel i *Välkomna varandra* och den utförliga diskussionen i *Changing our mind* av David P Gushee. Den traditionella tolkningen finns beskriven i flera artiklar i *Bekänna färg*.

Min slutsats är att det är svårt att avgöra om argument 3.1 eller 2.1 är mest rimligt.

(3.1) När homosexualitet nämns i bibeltexter är det alltid i negativa sammanhang alternativt förbjuds

(2.1) De anförda bibeltexterna handlar om förvänd sexualitet i förtryckande eller utnyttjande sammanhang och avser inte trofasta ömsesidiga relationer.

Jag låter tills vidare frågan stå öppen och fortsätter min argumentation utan att med säkerhet avgöra denna sak.

Homosexuella relationer

Jag vill följa Jesu undervisning och bud. Men jag vill inte göra det om jag inte förstår skälen för en viss förmaning. Blind lydnad är inget att eftersträva, inte ens utifrån ett förtroende för Jesus. Jag utgår från att eftersom jag har skapats som en rationell förnuftig människa med ansvar och samvete förväntar sig Gud att jag ska ta ställning utifrån det.

Huvudargumentet mot homosexuella relationer är att Bibeln uppfattas säga att det är mot Guds vilja. Sammanfattningsvis motiveras detta på flera sätt. Hänvisningar ges i **argument 3.2 till en ordning i skapelsen och att Gud skapade människan till man och kvinna och uppdraget att föra släktet vidare vilket förutsätter att en man och en kvinna är inblandade** (även äktenskap utan barn är dock äktenskap i rätt ordning). Paulus ser det heterosexuella äktenskapet som en bild för relationen mellan Kristus och kyrkan vilket uttrycker att två olika parter ingår en gemenskap. Ett ytterligare skäl uppfattar jag vara, även om det inte nämns i bibeltexterna, att **det försvårar för barn och unga att finna sin sexuella identitet om det inte finns tydliga roller av manligt och kvinnligt (argument 3.4).**

Ett bejakande av de alternativa sätten att förstå Rom 1 eller tanken att Paulus inte känner till annat än perverterad homosexualitet hade gjort argumentationen för min förändrade ståndpunkt lättare. I båda fallen möjliggör de uppfattningen att texterna adresserar homosexuella relationer i kulturella sammanhang (präglade av vad som bedöms som osund sexualitet) och att kärleksfulla och trofasta relationer inte avses.

Men om så inte är fallet, hur kan ett resonemang för en bejakande hållning se ut? Jag prövar nu att argumentera utan att stödja mig på dessa möjliga faktorer.

Jag är medveten om att jag då förordar att vi, för kärlekens och medmänniskans skull, gör ett undantag från den ordning av manligt och kvinnligt som verkar vara den referensram som bibeltexterna rör sig inom. Kristen etik får ibland dra slutsatser från det övergripande perspektivet av att Guds rike innebär rättvisa, fred och goda förhållanden för alla människor i kärlekens sammanhang. Det är situationer när kristen etik inte bara kan eller bör kopiera det man uppfattar som de dåtida bibeltexternas betydelse (jfr ovan om bedömningen av ränta). Jag utvecklar mitt resonemang i den följande texten.

Skapelseordningen

Referenser till något som är anges som givet i skapelsen eller naturen bör alltid prövas och diskuteras. Enligt romersk-katolsk teologi finns en gudomlig ordning för det mänskliga samhället där Gud själv är upphovsman till äktenskapet och kallelsen till äktenskap är inskriven i själva mannens och kvinnans natur. Äktenskapet ses som ett sakrament som förmedlar gudomlig nåd. I luthersk teologi talas inte om sakrament men om att äktenskapet, som en god ordning i skapelsen, syftar till släktets fortplantning, makarnas inbördes hjälp och att det är ett hinder mot otukt. I båda fallen bygger resonemanget på att det, liksom det finns en viss ordning i naturen, också finns en viss given ordning för det mänskliga samhället. Den som inte talar om en skapelseordning brukar allmänt säga att samhället behöver lagar, regler och former för att förhindra att människor far illa, former som kan bidra till parets sammanhållning och gemenskap. Äktenskapet kan vara en sådan form men även andra former kan vara aktuella utifrån vad som är bäst för människan ("äktenskapet är för människan, inte människan för äktenskapet"). Mycket mer finns naturligtvis att säga om synen på äktenskapet i olika kyrkliga traditioner.

Är då man och kvinna de två ursprungliga kategorierna? Vi vet idag mer om de processer som under lång tid format vår värld till att bli den som den är. Det är rimligt att påstå att skapelseberättelsen är en teologisk beskrivning snarare än att texten i Bibelns början beskriver vetenskapligt hur skapelsen gått till. I 1Mos 2 talas om att människan skapas som man eller kvinna (ordagrant manligt eller kvinnligt). De flesta personer identifierar sig på det sättet, förstått så att det samtidigt innebär en sexuell dragning till personer av det motsatta könet. Men vi vet från det verkliga livet och forskningen att det inte stämmer för alla. Alla människor är inte antingen entydig man eller entydig kvinna. Biologiskt är det inte så. De historiska och kulturella faktorer som associeras till manligt och kvinnligt varierar dessutom och är knappast möjliga att generellt och entydigt fastslå (bortsett från sådant som hänger ihop med biologi, till exempel att kvinnor ammar). Verkligheten visar på något annat än en tydlig uppdelning i två grupper. Individuella olikheter är dessutom större än olikheter mellan män och kvinnor som grupper. Det handlar då inte bara om att kulturen i samhället gett och ger oklara signaler utan om en faktisk mångfald. I 1Mos 2 talas om en relation mellan en man och en kvinna, personer som behöver varandra och vill ha varandra. Men vi vet att det finns personer som inte finner en lämplig partner av det motsatta könet eftersom de inte känner en sådan dragning. Detta är också **människor som längtar efter att vara**

efterlängtrade, behövdade och höra ihop med en annan person (argument 1.2 ovan). Hur förhåller man sig till detta? Jag menar att detta visar att det som kallas skapelseordning beskriver hur det oftast är (beskrivande) snarare än hur det alltid är och ska vara (föreskrivande).

En andra fråga kan vara hur hänvisningar till en skapelseordning tidigare fungerat. Även den som bejakar att det finns ordnade kulturella strukturer i tillvaron som stöd (familj och stat) bör tänka på att hänvisningar till en fast ordning i skapelsen både förr och nu motiverat apartheid, rasism, manlig överordning, kungavälde och slaveri (**argument 2.5**). Att hänvisa till ordningar i skapelsen kan vara rätt (det gjorde även Jesus) men kristen etik bör ta sitt tydliga avstamp i de värderingar som präglar Guds rike och Jesu sätt att möta människor med kärlek och upprättelse. Det som uppfattas som naturligt varierar i olika tider och är ingen säker instans för etisk vägledning.

En tredje sak att nämna är hänvisningen till skapelseordningen vad gäller skilsmässa och omgifte. Paulus argumentation i 1Kor 7 – där han i förhållande till Jesu ord lägger till ytterligare skäl som kan motivera skilsmässa – visar att det är möjligt att diskutera tillämpningen även av referenser till vad som uppfattas vara en given ordning i skapelsen, dvs att tillämpningen av en konkret regel kan justeras.

En fjärde sak är frågan vad äktenskapet egentligen ska manifesteras. Ett vanligt argument mot samkönade relationer är att man och kvinna är olika. Men är det olikhet eller likhet som står i centrum? Enligt 1Mos 1:23 säger människan Adam om människan Eva: "Den här gången är det ben av mina ben, kött av mitt kött. Kvinna ska hon heta, av man är hon tagen." Det handlar om likhet och samhörighet, betoningen är **inte** den kompletterande skillnaden dem emellan. När Paulus i Ef 5 talar om Kristus och kyrkan är det trofast kärlek som står i fokus och talet om relationen mellan män och kvinnor bör förstås i ljuset av det.

Lägger man ett historiskt perspektiv på förändringar som skett kan man ibland se ett mönster. Kvinnlig underordning kan vara ett exempel. Den traditionella patriarkala hållningen, baserad på "skapelseordningen", utmanades genom att dess praxis ifrågasattes. Vissa höll fast vid den tidigare ordningen och betecknade jämställdhet som en anpassning till den allmänna opinionen och mot Bibelns undervisning. Efter en tid hade den nya åsikten övertygat allt fler och en ny mer jämställd praxis utvecklats parallellt med den gamla. Med tiden fanns den traditionella hållningen kvar bara hos en minoritet som enligt dem själva "höll fast vid Bibelns klara bud". Bland övriga hade en ny praxis utvecklats och motiverats utifrån olika bibeltexter. Med tiden kom den nya ståndpunkten med dess praxis att ses som mer eller mindre självklar och central i den kristna tron. Detta mönster går att iakttä vad gäller ett antal förändringar men är naturligtvis ingen naturnödvändighet; allt varken kan eller ska förändras. Att se detta att detta hänt tidigare i historien bör dock föranleda en viss ödmjukhet när man hänvisar till vad som anses vara oföränderliga gudomliga bud och ordningar.

Dessa omständigheter gör att hänvisningar till skapelseordningen eller naturen inte räcker som skäl för att säga nej till trofast homosexuell samlevnad. Jag instämmer därmed i **argument 2.5 Hänvisningar till en skapelseordning är riskabla: de har historiskt ibland visat sig stödja och befästa konservativa värderingar som bör överges.**

Samlevnad för homosexuella

Jag fokuserar i fortsättningen på den grupp som uppfattar sig som homosexuella, en grupp som enligt statistiken motsvarar 1-2%. Gruppen har varit och är fortfarande inte allmänt accepterad, särskilt om man tänker internationellt.

I **argument 1.2** hävdas att **de flesta människor längtar efter djup gemenskap, att få forma en tvåsamhet i förbund med en annan person, att få ha sex och att ge och ta emot kärlek**. Få invänder mot det. Till detta anförs **argument 2.3: Sann kärlek existerar mellan homosexuella på samma sätt som mellan heterosexuella och bör ses som likvärdig**.

Kan då en kärleksrelation mellan två personer av samma kön bejakas? De har samma behov som de flesta andra människor av att få forma en tvåsamhet, att bygga ett långsiktigt förbund och ett tryggt hem för sig själva och de eventuella barn som kan komma till. Trofasta relationer är till glädje för en själv och för andra. Jag menar att möjligheten till trofasta relationer är viktig. Ett förbund med en annan människa i kärlekens sammanhang kan bidra till ett gott och ansvarsfullt mänskligt liv. Att så är fallet har vi kunnat konstatera nu när homosexuella relationer bejakats och blivit mer synliga i samhället. Att ge möjlighet till vigsel för dessa människor är ett sätt att hedra deras identitet och vilja att höra samman med en annan person i en långsiktig trofast gemenskap. Det är två personers val av varandra som unik livspartner som är det centrala för äktenskapet. Jag menar att det är viktigt att se att Bibelns lagar om sexualitet i grunden syftar till att stödja en värld i kärlek, fred och rättfärdighet.

Äktenskap handlar i första hand om ett förbund snarare än biologisk sexuell komplementaritet. Fortplantning är faktiskt inte det centrala. Men även i samkönade relationer kan det finnas barn, tillkomna genom adoption eller genom IVF/insemination. Forskning om barn som växer upp i samkönade relationer är hittills inte så omfattande men den som finns indikerar att de mår lika bra som andra barn (<https://www.childandfamilyblog.com/child-development/new-family-structures/>). Det viktiga är att det är en god miljö där barn kan växa upp och utvecklas omgivna av kärlek och trygghet. Varifrån kommer tron att ett barn i sin omedelbara närhet måste ha både manliga och kvinnliga förebilder?

Men är inte Jesus tydlig med att äktenskap ingås bara mellan en man och en kvinna och att det ska vara platsen för sex? I Bibelns texter förekommer månggifte, trots texterna i 1 Mos 1-2, utan att det tydligt fördöms (jfr ovan om slaveri). I judisk och kristen tradition utvecklas med tiden en lära om monogami, dvs att en man och en kvinna förenas i ett äktenskap som i normalfallet gäller så länge någon av parterna är i livet. Jesu undervisning och många andra bibeltexter ger grund för det. Jesus hänvisar i Matt 19:1-12 till texten i 1Mos 1:27. Det är rimligt att tänka att Jesus här hänvisar till den vanliga ordningen som gäller pargemenskap. Innebär det att detta ska ses som den enda möjliga ordningen? Nej, inte nödvändigtvis.

Ett sätt kan vara att fråga om Gud välsignar människor som inte går "den vanliga föreskrivna vägen". Mark Achtemeier argumenterar (s57-73) för det och skriver att vi lätt kan finna exempel på hur Gud går utanför den vanliga förväntade ordningen i skapelsen och historien. Det infertila paret Abraham och Sara får bli föräldrar till ett helt folk. Gud befriar ett

förslavat folk i Egypten. Gud väljer vägen med en korsfäst Messias snarare än den förväntade jordiske befriaren. Hedningar välkomnas in i gudsfolkets gemenskap (Apg 10-11) trots att de inte följer lagen. När Jesus ska födas till jorden sker det utan den vanliga vägen av befruktning av en man. Man kan tillägga att vår egen nutida erfarenhet indikerar att Gud utgjuter sin Ande även över homosexuella människor. Kan vi av det idag dra slutsatsen att Gud välsignar också homosexuella som ingår en trofast kärleksfull och överlåten relation? Att Gud går utanför ramarna i sin vilja att rädda världen ser jag som tydligt. Men kan det appliceras i denna fråga? Resonemanget är möjligt men inte helt självklart.

Jag menar också att kunskapen om att så få som försöker förändras från homosexuella till heterosexuella lyckas, inte ens när de omges av förbön och stödjande gemenskap (se ovan), är ett viktigt tecken på att man tänker fel. Dessutom är det möjligt/troligt att några av de som lyckas i sin förändring från början var bisexuella snarare än genuint homosexuella. Jag anser att det finns substans i **argument 2.6: Erfarenheterna av att försöka förneka, dölja och motarbeta sin homosexuella läggning ("livet i garderoben") är för många svåra och leder till psykisk ohälsa och främlingskap inför kristen tro.**

Är då homosexualitet en konsekvens av synden eller en naturlig variation i skapelsen? Det är svårt att avgöra den frågan med fullständig säkerhet. Vår kunskap om jordens utveckling och nuläge tyder på att homosexualitet alltid funnits och varit och är en variation i skapelsen (jfr Keen kap 7). Den som har en homosexuell dragning bör i så fall helhjärtat kunna stämma in i den bön som inledde min reflektion.

Sammanfattningsvis menar jag att en parsamlevnad, heterosexuell eller homosexuell, med syfte att vara långvarig och trofast uttrycker vad som är äktenskapets djupaste syfte: gemenskap, överlåtelse och tjänst. Då speglar det också Guds goda vilja: ge människan möjlighet att på det djupast möjliga sättet i förbund och i kärlek knyta an till en annan människa.

Hur är det då med argumentet om **riskerna med oklarhet vad gäller sexuell identitet (argument 3.4)?** Saken uppmärksammas i boken *Bekänna färg*. Jag menar att detta handlar om attityder och kunskap och att såväl kyrkorna som samhället i övrigt har mycket viktigt arbete att göra. Detsamma gäller även den övriga gruppen med flytande sexuell identitet, till exempel bisexuella, liksom transpersoner vars situation jag inte närmare tar upp i denna text. Kunskap, samtal och vägledning behövs såväl i samhälle som kyrka. Jag anser det vara en viktig uppgift för oss alla men att det inte är ett avgörande argument mot bejakande av samkönade relationer.

Ett liv med sex

Kan man då inte leva ett vuxenliv utan sex? Erfarenheten säger att det är möjligt men svårt. Det är naturligt med sex, vi är skapade med en gudagiven drift (sexualdriften är inte en följd av syndafallet!) och det är enligt många undersökningar svårt att leva avhållsamt även för den som valt att göra det. Sexuellt samliv är inte nödvändigt för ett gott vuxenliv men för många bidrar det till ett gott liv. Nära mänskliga relationer kan självklart förekomma utan sex men visst tillför den sexuella samlevnaden något. (Det är naturligtvis samtidigt givet att

det finns kärleksfyllda relationer av typ barn-föräldrar, vänner emellan som inte handlar om sex.)

Jag provar ett resonemang om sexualitetens plats i det större sammanhanget. Det övergripande perspektivet vad gäller relationen mellan Gud och människa är att människan kallas till trohet mot Gud. Såväl Israels kallelse som den kristna församlingens uppdrag är att vara ett exempel på vad ett liv som Gud tänkt innebär. Som Guds medarbetare i världen har människor ansvar för hur jorden sköts. Relationer ska präglas av trohet, kärlek, fred och lojalitet. Konflikter ska lösas genom förlåtelse och försoning. Allt detta ska ske inom ramen för ett tillitsfullt förhållande till Gud som är världens herre. Troheten mot Gud manifesteras genom efterföljelsen av Guds vilja och Guds värderingar så som man förstår dem.

Trohet är alltså det viktiga begreppet. När relationer mellan människor ska etableras är den långsiktiga troheten viktig. Det gäller att leva ansvarsfullt, både i förhållande till de inblandade personerna och de barn som kommer att växa upp inom ramen för denna relation. I en tid utan preventivmedel är det lättförståeligt att man förordade regler som var avsedda att omöjliggöra att barn kommer till i tillfälliga förbindelser. Att begreppet otukt i det bibliska sammanhanget innefattar allt sex utanför äktenskapet blir då förståeligt och meningsfullt.

I en tid då preventivmedel finns tillgängliga behöver inte en sexuell relation på samma sätt leda till att ett barn blir till. Otukt, den bibliska referensen till sex utanför äktenskapet, blir därmed inte relevant på samma sätt som tidigare. Det innebär självklart inte oansvarigt sex men det innebär att kopplingen mellan sex och trohet i en relation mellan en man och en kvinna inte är lika självklar. Det är rimligt att resonera kring samkönade relationer utifrån denna grundsyn. Trohet och ansvarstagande kan prägla en homosexuell relation likaväl som en heterosexuell.

Leva i avhållsamhet/celibat

Den homosexuelle har traditionellt getts uppmaningen att leva i avhållsamhet, i celibat (se argument 3.3). Är detta rimligt att förvänta sig? När man funderar över den saken är det ett antal faktorer man bör ta med i sitt resonemang. Till skillnad från en heterosexuell kan den homosexuelle som förväntas leva i celibat inte gå vidare när han/hon blivit kär. Han/hon kan inte se fram emot sex, familj och barn. Längtan efter sådan samhörighet kan inte mötas. Skillnaden mot den heterosexuelle är att för honom/henne finns möjligheten till familjeliv i princip alltid öppen.

Erfarenheten tycks dessutom visa att det är svårt att vara konsekvent i sin avhållsamhet. Gud har skapat oss för gemenskap vilket kan innefatta sex. Paulus argumenterar för att sex är en naturlig del i äktenskapet (1Kor 7:1-5). Han menar att den som inte kan leva utan sex bör gifta sig (1Kor 7:9,36). Att säga nej till sex kräver mycket av disciplin och det är inte så konstigt att många inte klarar saken. I kyrkans historia uppmuntras till äktenskap för att man ska kunna hantera sin sexdrift på ett moraliskt gott sätt. När kyrkans undervisning rekommenderat avhållsamhet innan människor ingått i den fasta relation som äktenskapet

fått symbolisera har det varit för att denna fysiska närhet ska omslutas av överlåtelse och livslång trohet.

Enligt kristen tradition bör celibatet ses som en särskild kallelse för vissa människor. Motiveringen för detta är ofta en ökad frihet att tjäna Gud (1Kor 7:32-35). Livslångt celibat för alla kan inte motiveras utifrån kristen tradition.

Frågan är därför om erfarenheten av sexualitetens betydelse för människans nära förhållande till en annan människa, Bibelns betoning på äktenskap som platsen för sex och synen att celibatet inte är för alla, bör påverka vår syn på homosexuellas möjlighet till nära långvariga förbindelser. Man kan, när man tänker in det djupa mänskliga behov som sex och närhet utgör, argumentera för äktenskap mellan samkönade (Keen s80-82). Jag menar att det är ett rimligt resonemang.

Är inte registrerat partnerskap eller sambo tillräckligt?

Under en tid argumenterade kyrkorna i Sverige gemensamt för att begreppet äktenskap med dess juridiska implikationer skulle reserveras för relationen mellan en man och en kvinna. Att samlevnad mellan homosexuella fick en skyddande legal ram fanns viss förståelse för men man var mån om att inte bredda innebörden i ordet äktenskap. Ett annat alternativ som fanns i diskussion kallades hushållsgemenskap, att personer oberoende av kön och antal skulle kunna göra en överenskommelse om gemensamt boende och samlevnad. När riksdagen 2008 stiftade lagen om könsneutrala äktenskap gick man emot vad samtliga kyrkor genom Sveriges kristna råd förordade.

Nu finns dock en könsneutral äktenskapslag och möjligheten till registrerat partnerskap existerar inte längre. Jag menar att om man accepterar samlevnad mellan homosexuella är det rimligt att gå deras önskan till mötes om att få sin samlevnad erkänd och likställd med den som finns mellan heterosexuella. Det är ett sätt att få känna sig helt accepterad. En könsneutral samlevnadslagstiftning med möjlighet för vigsel för alla par är därför bra.

Äktenskapslagstiftning är dock en fråga för samhället (jag stödjer tanken på att kyrkan inte bör ha vigselrätt men den frågan ska inte behandlas här). I kyrkan/församlingen är frågan om samkönade relationer bör välsignas på samma sätt som ett äktenskap mellan heterosexuella välsignas. Jag menar att svaret utifrån ovanstående bör vara ja. Eftersom det finns olika uppfattningar i denna fråga kan det lämpligen vara upp till varje kyrka/församling att avgöra om dess pastorer/präster ska välsigna/viga mellan samkönade par, och ingen bör heller tvingas att göra det om det strider mot hans/hennes samvete. Jag bejakar alltså **argumentet 2.4 Samkönade par har samma behov som heterosexuella par av att ha en bekräftad och erkänd form för sin samlevnad och att få den välsignad av Gud i den kristna gemenskapens sammanhang.**

Vad är det vi bejakar?

Den tredje gemensamma punkten i **argumenten ovan (1.4) talar om att varje människa ska välkomnas som hon är**. Det är sant och behöver samtidigt kvalificeras. "Welcoming and affirming" är ett populärt uttryck men vad är det som ska bejakas? **Argument 1.3** ovan säger: **Alla människor är skapade underbara med stora möjligheter. Vi delar samtidigt en grundläggande problematik: vi har blivit trasiga och syndare**. Det finns sådant i våra liv (gäller även sexualiteten) som på grund av syndens påverkan inte är som Gud vill. Därför är det varje människas kallelse att låta sig förändras till en större likhet med Jesus (Rom 12:2). I Efesierbrevet 4:17-5:21 utvecklar aposteln Paulus detta vidare: sådant som förgiftar och förstör förtroende och samvaro ska undvikas. Istället ska vi tala sanning, reda ut våra konflikter och förlåta varandra, arbeta hederligt, uppmuntra varandra, visa medkänsla och barmhärtighet. Motiveringarna är varierade: Vi ska leva på detta sätt därför att Gud har gett oss det som exempel (5:1), det återspeglar Kristi liv (5:2), det innebär ett nej till djävulen och ondskan (4:27), det gläder den helige Ande (4:30), det är naturligt för heliga människor (5:3) och det tjänar våra medmänniskor (4:25 och 4:28). Paulus grundar alltså den kristna livsstilen såväl i hela den treenige Guden, i skapelsen, frälsningen och hjälparen Anden, som i medmänniskors behov. Det kontinuerliga uppfyllandet av den heliga Anden (Ef 5:18) är en resurs för oss alla.

Allt som vi människor är och präglas av ska inte bejakas. Eftersom detta gäller alla människor borde det i princip inte finnas någon motsättning att välkomna alla människor sådana som de är. Här är ingen skillnad på människor, relaterad till någons sexuella läggning. Och, som Audas/Hagman skriver (*Välkomna varandra* s152): "I den kristna församlingen är syndighet inte något som vi tillskriver varandra, utan något som vi möts i."

6 Gör ett eget preliminärt ställningstagande

Jag menar församlingen bör vara beredd att välsigna relationer mellan homosexuella personer som syftar till långsiktighet och trohet. Skälen kan sammanfattas på följande sätt:

- 1 Guds vilja är att människor ska leva ansvarigt i tillit och trohet i långsiktiga hållfasta relationer. Detta bör kunna gälla även människor med homosexuell identitet och läggning.
- 2 Kärleken är budens sammanhang och ska styra tolkningen av enskilda bud.
- 3 Livet visar att variationer av sexuell identitet förekommer och att det finns människor med en homosexuell identitet som inte går att förändra.
- 4 Att säga välkommen till en människa och samtidigt ifrågasätta hans/hennes grundläggande möjlighet till kärleksfull gemenskap innebär i praktiken att inte vara välkomnande.
- 5 Vigsel/välsignelse ger signalen att kyrkorna jämställer situationen för homosexuella samlevande med den som gäller heterosexuella och är därför viktig.

Vi är övertygade om att kärlek och att älska är Guds grundväsen. Hur avspeglas det i vår förkunnelse och vårt sätt att leva? Centrum i kristen tro är evangeliet om Jesus Kristus som hela världens frälsare. Kristen tro handlar om att Gud vill upprätta och ge alla människor nya möjligheter, inte minst de som lever i utsatta situationer. Hur blir det synligt i kristna

gemenskaper? Kyrkans medlemmar är främst ambassadörer, inte gränspolis (även om livet också innebär gränssättning i olika sammanhang). Vår identitet finns i detta välkomnande centrum snarare än i vårt behov av att dra gränslinjer.

Jag tycker inte att något av sätten att förstå Paulus undervisning i Romarbrevet 1 är självklart. Men när jag gör en sammanvägning av de olika punkter jag nämnt ovan landar jag ändå i en förändring av mitt synsätt. Istället för att ifrågasätta bör vi bejaka relationer som syftar till kärlek, överlåtelse och trohet. Vad gäller detta bör samma förväntningar gälla som gäller heterosexuella relationer.

Frågan om välsignelse av samkönade relationer är dock egentligen en andra fråga. Den första, och viktigaste, är frågan om homosexuella personers fullvärdiga välkomnande in i den kristna gemenskapen. Av det skälet hoppas jag att den som inte kan följa mig hela vägen fram till välsignelse av människor som lever i samkönade relationer ändå skulle kunna välkomna dem till kristen gemenskap i församlingen och öppna för deras gudagivna gåvor och bidrag (jfr *A Time to Embrace* ovan).

Jag välkomnar alltså kyrklig välsignelse såväl av heterosexuella som homosexuella relationer som är präglade av kärlek, överlåtelse och trohet och som syftar till livsvaraktighet. Jag gör det för att jag tror att Gud välkomnar dem och att jag tror att detta gör evangeliet om Guds kärlek i Jesus mer trovärdigt och attraktivt. Jag tror samtidigt att Gud möter oss alla där vi är, antingen våra relationer fungerar bra, halvdant eller inte alls. I Guds stora famn finns kärlek för alla.

Processen i Immanuelkyrkan Örebro och vårt beslut

I den församling jag tillhör har vi under de senaste fem åren lyssnat till olika övertygelser, studerat bibeltexterna tillsammans, samtalat och bett. Vi landade hösten 2017 i ett beslut som lyder: *I församlingen finns olika synsätt på frågan om en kristen bör leva i en samkönad relation. Vi ser att det finns bibeltolkningar som kan anses vara väl grundade bakom flera olika ställningstaganden i denna fråga. Av den anledningen vill vi leva med ett respektfullt förhållningssätt till olika tolkningsalternativ.* I beslutet ingick att "vi vill vara en öppen och inkluderande församling" och att kriteriet för att ha ledaruppgifter i församlingen är att "man har församlingens förtroende, vill överlåta sig åt uppgiften och tjäna Gud och medmänniskor". Församlingen är alltså tydlig med att sexuell läggning inte är ett kriterium när det gäller medlemskap eller ledarskap. Jag menar att detta är en naturlig följd när frågan anses gälla bibeltolkning, inte bibeltrohet.

Jag kommer själv att fortsätta att argumentera för att ett naturligt nästa steg är att ge församlingens pastorer frihet att välsigna alla par som vill ingå äktenskap och lova varandra trohet och kärlek. Både före och efter ett sådant beslut hoppas jag att vår församling kommer att upplevas som ett hem för alla. Jag vill att vi ska välkomna och bejaka de medmänniskor som vill leva i samkönade relationer och ge stöd för trofasthet och kärlek i sådana relationer, att hedra människors vilja till kärlek och vilja att höra ihop med en annan. Samkönade relationer, precis som heterosexuella relationer, kan gå sönder och vara svåra att upprätthålla. Men en kristen församling kan och vill vara en plats där ofullkomliga

människor erbjuds gemenskap och nya chanser därför att Gud erbjuder försoning och upprättelse. För kärlek är Guds centrum.

Hur hanteras situationen inom Evangeliska Frikyrkan?

Jag vill uppmuntra såväl enskilda som de församlingar, samfund och kyrkor som ännu inte gjort denna omprövning att ta upp frågan till samtal. Jag hoppas att fler tydligt vill öppna dörren för människor som lever i samkönade relationer och låta dem vara fullvärdiga och förtroendevärda medlemmar, i ledaruppgifter och med välsignade relationer.

I februari 2020 publicerade EFK ett samtalsmaterial kring samkönade relationer. Avsikten sägs vara att understödja goda samtal. Materialet håller sig inom en traditionell icke-bejakande förståelse av samkönade relationer men öppnar ändå för samtal om medlemskap och ledarskap.

2020 är det kongress inom Evangeliska frikyrkan. Det finns en motion till kongressen om att en arbetsgrupp ska tillsättas för samtal om EFKs hållning vad gäller samkönade relationer. Vågar jag hoppas att mitt samfund med tiden går samma väg som den församling jag tillhör så att vi tydligt kan öppna dörren för människor som lever i samkönade relationer och låta dem vara fullvärdiga och förtroendevärda medlemmar? Jag anser att det också bör innebära ett uttalande om att den mening som nu finns i EFKs vägledning för vigslar om att EFK-pastorer viger "en man och en kvinna" ska utgå. Istället bör det sägas att EFK-pastorer som önskar har rätt att välsigna äktenskap oberoende om de ingås av heterosexuella eller homosexuella personer.

Avslutning

Hur har jag tagit ställning?

Inledningsvis skrev jag att det bakom varje kristet etiskt resonemang finns bidrag från heliga texter, traditioner och sedvänjor, vetenskaplig kunskap och erfarenheter. Den som tar ställning gör alltid sammanvägningar av dessa källor, med hjälp av det förnuft och den känsla som Gud utrustat oss med. Så har jag också försökt arbeta. Jag anser att Bibelns texter och budskap ska vara normgivande. Samtidigt måste bibeltexterna alltid tolkas vilket sker med hjälp av de redskap som Gud gett. Den kristna församlingen är en sådan tolkande gemenskap. När aposteln Paulus lagt fram sina synpunkter till församlingen i Korint skriver han: "Jag talar till förnuftiga människor, bedöm själva vad jag säger." (1 Kor 10:15) och inbjuder till deras egen reflektion genom orden "Döm själva" (1 Kor 11:13). Här finns alltså en förväntan på att församlingen ska reflektera tillsammans, inte bara överta vad någon annan hävdar.

Låter man då förnuft och erfarenhet stå över lydningen för Guds ord? Jag menar att det är en viktig fråga men att det finns en risk med att göra den motsatsen. Varje person som inte förordar blind lydning för regler och bud som inte går att försvara och förklara tvingas att

använda förnuft och erfarenhet i uppgiften att urskilja Guds vilja. Det innebär inte att jag vill ge förnuft eller tradition en likvärdig ställning som bibeltexterna. Varken förnuft, tradition eller erfarenhet är ofelbart. Men så är inte heller min bibeltolkning. Likt Petrus i Joppe (Apg 10-11) kan mötet med en enskild människas situation ibland vara så omvälvande att det radikalt påverkar och förändrar ens synsätt. Det är därför i samspelet med bibeltexterna och de olika gudagivna instrument jag fått som urskiljandet av Guds vilja kan ske och övervägda beslut tas.

För mig ett frågan om homosexuell samlevnad en bibeltolkningsfråga. Olika synsätt kan rymmas in den evangeliska/evangelikala trohet mot bibeltexterna som jag vill hålla fast vid (jfr Tellbe 2015 s131-132). Min hermeneutiska nyckel är Jesus och kallelsen till värdighet, kärlek, barmhärtighet och rättvisa.

Kan vi leva i församlingen med olika åsikter?

Att förändra sin åsikt och praxis kan vara hotande. Frågan känns in på skinnet: Får jag fortfarande vara med i den grupp, församling eller samfund där jag känner stöd, tröst och hemmahörighet? Kommer jag att respekteras när jag tänker annorlunda?

Eftersom jag ser detta som en bibeltolkningsfråga vill jag försöka att vara ödmjuk i det som blivit mina slutsatser. Jag vet att kristna inte alltid landar i samma syn och jag ser inte mitt resonemang som vattentätt och invändningsfritt. Därmed vill jag fortsätta att respektera den som av samvetsskäl håller fast vid den traditionella synen. Och jag hoppas att jag och andra som förordar detta bejakande synsätt också kan mötas av respekt. Jag vill utgå från att allas vår ambition är Gudsrikets bästa.

I slutet av sitt brev till församlingen i Rom (Romarbrevet kapitel 14-15) vägleder aposteln Paulus om hur man bör förhålla sig till varandra när man är oeniga. Liksom i alla sina brev skriver han med pastoral inriktning, med ett missionsfokus och utifrån övertygelsen att judar och icke-judar tillsammans har en kallelse att vara Guds folk. Gamla gränser är nu övervunna i den gemensamma tron på Jesus. Han summerar i 15:7 "Godta därför varandra, så som Kristus har godtagit er till Guds ära". Bibelöversättningen *The Message* översätter: Ta därför emot och hälsa varandra välkomna in i Guds härlighet. Jesus gjorde det; nu är det er tur."

Kommer vi att kunna leva tillsammans med olika övertygelser i denna fråga? Jag önskar att det ska vara möjligt att tillsammans leva för Kristus även om vi är oense i denna fråga. Det förutsätter dock respekt för varandras övertygelser och att vi i samtal och bemötande alltid håller en god och respektfull ton. Vi bör till exempel undvika att snabbt kategorisera andras övertygelser som liberalteologiska, konservativa, revisionistiska, som hermeneutiska kullerbyttor eller med andra termer som genast placerar andra i fack med förutbestämt innehåll och ledande associationer. Det måste också finnas praktiker, ett gemensamt församlingsliv, som ger utrymme för dessa olika övertygelser. Möjligheten till öppen dialog gäller naturligtvis också de situationer som uppstår i kontakter med församlingar och kyrkor internationellt där dessa frågor ännu inte tagits upp till öppna samtal.

Jag sörjer samtidigt personligt över att det tagit så lång tid för mig att nå till denna förändrade övertygelse och är ledsen för de bekymmer som det medfört för drabbade medmänniskor jag mött personligt längs vägen eller i vars situation jag inte agerat på ett bra och värdigt sätt.

Några avslutande svar på frågor

Är detta bara en anpassning till samhällets förväntningar och ett sätt att undvika kritik och att vara obekväm?

Det finns ett samspel mellan vad som sägs och görs i en kristen församling och det samhälle församlingen befinner sig i. Församlingens uppgift beskrivs som att vara salt och ljus. Därför ska en kristen gemenskap ibland vara en motkultur. I församlingen kan odlas ideal och övertygelser som kan påverka samhället. Exempel på detta är hur frikyrkorna blev demokratiska förebilder i folkrörelserna. Samtidigt har kyrkan även varit och är en konservativ faktor i samhällsutvecklingen. Det är bra och dåligt: man värnar om sådant som kan vara bra (till exempel att prostitution och droganvändning inte legaliseras) men behåller också kulturella mönster och tänkesätt som inte är bra. Därför kan utvecklingen i samhället ibland ställa frågor till församlingen som gör att kristna omprövar sina synsätt. Synen på rösträtt för alla och jämställdhet är sådana exempel. Därför finns det risker med att avfärda försök till förändringar med argumentet att "det handlar om att du inte vill vara obekväm i samhället" eller hänvisning till "församlingens sekularisering".

Finns inte en risk att jag låter begreppet kärlek få stå för det som jag och samtiden önskar och att det därmed riskerar att förlora sin bibliska innebörd?

Det är en viktig och bra fråga. Visst finns det exempel på när så skett. Risken finns alltid och saken därför alltid prövas. Kärlek är verkligen inte detsamma som "förbehållslös acceptans". Jag menar dock att

- genom att tala om kärlek inom ramen för Guds vilja till fred, rättvisa och mänsklig värdighet sätts gränser för vad kärleken kan omfatta,
- vad kärlek är får konturer av referenser i bibeltexterna: kallelsen att älska Gud och älska medmänniskan handlar om överlåtelse, osjälviskhet, tjänst och respekt, offervillighet, trohet, hållfast ansvar,
- kärlekens lov i 1Kor 13 ger oss beskrivning av kärlekens väsen,
- Jesus utgivande liv och offer för oss är förebilden.

Vad som helst kan därför inte försvaras med hänvisning till kärlek.

Är jag orolig för Guds vrede och att vara en lärare som leder fel?

Jag har respekt för detta perspektiv och prövar det jag säger och gör mot det. Jag inser att jag i de sammanhang jag talar och skriver har ett ansvar. Som det nu är har jag – i min textläsning, bön till Gud och samtal med andra (såväl meningsmotståndare som meningsfränder) – blivit styrkt i min uppfattning att detta är en rimlig kristen hållning. Därför hävdar jag den med frimodighet. Jag litar på att Gud, den rättfärdige domaren, kommer att döma rättvist.

Vad vill jag säga till den homosexuelle som uppfattar att han/hon inte ska leva ut sin läggning i handling utan leva i avhållsamhet/celibat?

Jag menar att varje person ska följa sitt samvete. Pekar ditt samvete i den riktningen så följ det. Men lyssna samtidigt på min och andras argumentation och pröva om ditt samvetes signaler kanske kan förändras. Jag tror flera av oss har erfarenheter av processer där vårt samvetes röst har modifierats. Min hållning ska verkligen inte uppfattas som en vänlig klapp på axeln till den som håller fast vid traditionell syn. Vi delar den kamp det innebär att trovärdigt söka följa Jesus i en många gånger komplicerad värld. Jag har djup respekt för den som av trohet mot Kristus väljer att kämpa mot sina homosexuella böjelser. Samtidigt frågar jag mig, utifrån min argumentation ovan, om den kampen verkligen är nödvändig.

Är detta inte det sluttande planet?

Till den som är genuint orolig för att denna förändring är "kreativ exegetik" och ett steg på det sluttande planet där vi steg för steg släpper sund kristen etik vill jag säga: Det är alltid en risk att förändras. Men vi har gjort det förr (tänk på hur kyrkotukt applicerats, hur synen på ränta ändrades, hur möjlighet till skilsmässa och omgifte förändrats och på att vi nu har internationella deklarationer om förbud mot slaveri och apartheid). Vi och vårt samhälle kommer säkert att förändra och förändras även i fortsättningen. All förändring är inte till det bättre men mycket är det. Det ligger i vårt uppdrag som människor att bidra till förändringar som är goda och motarbeta de som inte skapar ett bättre liv. Livet är ur det perspektivet ett pågående tolkningsarbete.

Ett andra svar på den invändningen är att en etik som utgår från ett starkt och tydligt centrum sannolikt alltid är lite mer otydlig i gränserna. Där Andens Jesuscentrerade frihet dominerar blir behovet av tydliga regler mindre.

Avslutningsvis

Samma dag som min första artikel publicerades vaknade jag med sången "Där barmhärtighet och kärlek finns, där är också Gud". Senare samma dag fick jag ett mail från en person som läst min artikel och påminde just om denna sång. För mig blev det en uppmuntran till det steg som jag tagit.

Och så ber jag med den bön som inledde denna reflektion:

Herre,

låt ingenting dra mig bort från Din kärlek,...

Må jag aldrig söka eller välja att vara någon annan än den Du vill att jag ska vara.

Referenser (i urval)

Achtemeier, Mark. *The Bible's Yes to Same-Sex Marriage, An Evangelical's Change of Heart*. WJK 2014.

Audas, Emma. *Det heliga äktenskapet*. Artos Academic 2020.

Baker, Ray. *Cedersjös skäl övertygar inte*. Dagen 2019-06-05

Cedersjö, Björn. *Dags att bejaka samkönade par*. Dagen 2019-06-04

Cedersjö, Björn. *Därför är mitt ja bibelgrundat*. Dagen 2019-06-21

Cedersjö, Björn. *Bortom syndakatalogen*. Libris 2001.

Edsinger, Olof och Ray Baker (red). *Bekänna färg, Kyrka och HBTQ i en regnbågsfärgad värld*. Apologia 2019.

Gerhardsson, Birger. *Med hela ditt hjärta, om Bibelns ethos*. Liber 1979.

Gushee, David P. *Changing our mind*, 3rd edition. Read the Spirit Books 2017.
Tillsammans med Glen Stassen skrev han boken *Kingdom Ethics* som varit grundläggande kursbok i vissa av mina etikkurser. Jag har genom åren läst och lärt mycket av Gushees böcker och det blev naturligt att också lyssna till honom i denna fråga.

Gustavsson, Stefan. *Evangelikal vs liberal teologi – vad är skillnaden?* Apologia blogg 2019-06-29

Heberlein, Ann. *Den sexuella människan*. Studentlitteratur 2004.

Johnson, William Stacy. *A Time to Embrace, Same-Sex Relationships in Religion, Law and Politics*, second ed. Eerdmans 2012.

Keen, Karen R. *Scripture, Ethics & the Possibility of Same-Sex Relations*. Eerdmans 2018.

Kyrkan och homosexualiteten, Rapport från en arbetsgrupp. Svenska kyrkans utredningar 1994:8.

Lundström Poletti, Tomas (red). *Välkomna varandra, Bejakande perspektiv på homosexualitet i frikyrkan*. Libris 2017.

Olsson, Gunilla Maria. *Att älska annorlunda*. *Signum* 8/2019.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Sverige 2017, Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017. Folkhälsomyndigheten 2019.

Svenska kyrkan om äktenskap och vigsel, Läromässiga ställningstaganden i Kyrkomötets Läronämnd till förslag om könsneutrala äktenskap och vigselrätt. Svenska kyrkan, Växjö stift 2009.

Tellbe, Mikael. *Vad menar vi med att Bibeln är Guds ord?* Libris 2015.

Tellbe, Mikael. *Paulus mot väggen.* Libris 2019.

Öjebrandt, Niclas. Webbsidan www.ettgotthem.se.

För den som vill läsa mer:

David Gushee besvarar i tredje upplagan av sin ovannämnda bok (s151-177) invändningar och kritik han fått på det han skrivit i tidigare upplagor. Här finns en akademisk diskussion som är läsvärd.

På webben finns en lärorik skriftlig dialog mellan Karen Keen och Preston Sprinkle, en av hennes kritiker. Se www.karenkeen.com